

ISSN: 2944-9499

**ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ**

ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΓΕΩΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

ΑΘΗΝΑ

Θεόδωρος Κατσούφρος
Αρθρογράφος – Νομικός - Διεθνολόγος

**ΕΝΩΣΙΑΚΕΣ ΝΟΜΙΚΕΣ ΑΛΗΘΕΙΕΣ
ΚΑΙ ΕΓΧΩΡΙΑ (ΑΛΛΑ ΟΧΙ ΜΟΝΟ)
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΜΥΩΠΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ
ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ SAFE**

Επιμέλεια : Λεόντιος Πορτοκαλάκης

**Υπεύθυνος εκδόσεων του Ελληνικού Ινστιτούτου Στρατηγικών
Μελετών: Κωνσταντίνος Αργυρόπουλος**

Copyright: ΕΛΙΣΜΕ

ISBN: 978 – 618 – 87054 – 6 - 3

Επισημαίνεται, ότι κατά τον Ν. 2121/1993 και τις Διεθνείς Συμβάσεις, όπως η Διεθνής Σύμβαση της Βέρνης (που έχει επικυρωθεί με τον Ν.100/1975), απαγορεύεται η αναδημοσίευση και γενικά η αναπαραγωγή του παρόντος έργου, με οποιονδήποτε έντυπο, ηλεκτρονικό ή άλλο τρόπο, είτε μέσω του διαδικτύου, τμηματικά ή περιληπτικά, στο πρωτότυπο ή σε μετάφραση ή άλλη διασκευή, χωρίς γραπτή άδεια του ΕΛΙΣΜΕ.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	5
Α. ΤΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΕ.....	6
Β. ΛΟΙΠΕΣ ΕΝΩΣΙΑΚΕΣ «ΠΡΑΞΕΙΣ».....	6
Γ. ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΛΕΓΕΙΣΑΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ SAFE.....	10
Δ. Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ SAFE.....	14
Ε. ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ.....	19
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.....	21
ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ.....	31

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία, ο συνεχιζόμενος ρωσοουκρανικός πόλεμος και η στρατιωτική αποστασιοποίηση των ΗΠΑ από την Ευρώπη κατέστησαν επιτακτικότερη από ποτέ την ανάγκη αυτονόμησης της δεύτερης και άμεσης λήψης μέτρων σε επίπεδο εξοπλισμών. Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση του ενωσιακού προγράμματος ReArm Europe, με πρώτο συγκεκριμένο ολιστικό βήμα την υιοθέτηση του κανονισμού SAFE, απαντούν στις έντονες ανησυχίες και ανταποκρίνονται στο καθολικό αίτημα για την αμυντική ενηλικίωση της Ευρώπης.

Προσεγγίζοντας με τη δέουσα προσοχή το ζήτημα της συμμετοχής της Τουρκίας ως τρίτης χώρας στις προβλεπόμενες «κοινές προμήθειες» πολεμικού υλικού, διαπιστώνουμε καταρχάς ότι, με την από 19 Μαρτίου 2025 πρότασή της προς το Συμβούλιο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή (Επιτροπή ΕΕ) επέλεξε ως νομική βάση του κανονισμού SAFE το άρθρο 122 της Συνθήκης για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ).

Η πρόταση περιοριζόταν σε ένα πλέγμα διατάξεων αναφορικά με την υπό όρους συμμετοχή τρίτων χωρών και, μέσω αυτών, εταιριών τους ως αναδόχων και υπεργολάβων. Πάντως, ως εκ του σκοπού και του αντικειμένου του, ο κανονισμός SAFE εμπλέκει και διατάξεις τόσο του πρωτογενούς όσο και του παράγωγου δικαίου της Ένωσης, καθώς και άλλες ενωσιακές «πράξεις» βαρύνουσας σημασίας. Διαφωτιστικές είναι συναφώς και οι απόψεις Τουρκίας και Ελλάδας επί του κανονισμού SAFE.

Συγκρατώ ως ημερομηνίες ορόσημα την 19η Μαρτίου 2025, όταν η Επιτροπή υπέβαλε την πρότασή της στο Συμβούλιο, την 18η Μαΐου 2025, όταν συνεδρίασε επί του θέματος του κανονισμού SAFE η Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων των κρατών μελών (το COREPER) και επέφερε ορισμένες σημαντικές τροποποιήσεις, και την 20ή Μαΐου 2025, όταν το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων ενέκρινε την οριστική μορφή του κανονισμού SAFE.

A. ΤΟ ΠΡΩΤΟΓΕΝΕΣ ΔΙΚΑΙΟ ΤΗΣ ΕΕ

1. Η Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ)

Συναφείς με το αντικείμενο του κανονισμού SAFE είναι οι διατάξεις των άρθρων 21, 22, 24 και 42 ΣΕΕ οι οποίες αφορούν στην κοινή πολιτική ασφάλειας και άμυνας και εμπίπτουν στον τίτλο V («Γενικές διατάξεις για την εξωτερική δράση της Ένωσης και ειδικές διατάξεις σχετικά με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας»). Σύμφωνα με της ανωτέρω διατάξεις, η δράση της Ένωσης στη διεθνή σκηνή έχει ως γνώμονα «τον σεβασμό των αρχών του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών και του διεθνούς δικαίου». Η Ένωση αναπτύσσει «εταιρικές σχέσεις με τρίτες χώρες και διεθνείς, περιφερειακούς ή παγκόσμιους, οργανισμούς **που συμμερίζονται της αρχές του πρώτου εδαφίου**». Οι συναπτόμενες διεθνείς συμφωνίες εγκρίνονται με αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου οι οποίες λαμβάνονται **«ομόφωνα** μετά από σύσταση του Συμβουλίου».

2. Η Συνθήκη για τη Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ)

Η Επιτροπή ΕΕ επέλεξε, όπως προανέφερα, ως νομική βάση του κανονισμού SAFE το άρθρο 122 ΣΛΕΕ **στο σύνολό του**, το οποίο εντάσσεται στον τίτλο VIII («Οικονομική και νομισματική πολιτική»). Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου, **υπό την επιφύλαξη άλλων διατάξεων που προβλέπουν οι Συνθήκες**, «το Συμβούλιο, προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να θεσπίσει, σε πνεύμα αλληλεγγύης μεταξύ κρατών μελών, τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση της οικονομικής κατάστασης, ιδίως αν ανακύψουν σοβαρές δυσκολίες στον εφοδιασμό με ορισμένα προϊόντα, [κυρίως] στον τομέα της ενέργειας».

Η παράγραφος 2 αναφέρεται στην περίπτωση κράτους μέλους που αντιμετωπίζει δυσκολίες ή διατρέχει μεγάλο κίνδυνο να αντιμετωπίσει σοβαρές δυσκολίες, οφειλόμενες σε φυσικές καταστροφές ή έκτακτες περιστάσεις εκφεύγουσες από τον έλεγχό του.

Το Συμβούλιο «προτάσει της Επιτροπής, μπορεί να αποφασίσει να του χορηγήσει, **υπό ορισμένους όρους**, χρηματοδοτική ενίσχυση της Ένωσης». Πέραν του άρθρου 122 ΣΛΕΕ, θα πρέπει να αναφερθούν ως συναφή και τα άρθρα 212 και 218 ΣΛΕΕ. Το άρθρο 212 εμπίπτει στο Πέμπτο Μέρος («Η εξωτερική δράση της Ένωσης») της ΣΛΕΕ, το οποίο ορίζει ότι «η Ένωση αναλαμβάνει δράσεις οικονομικής, χρηματοοικονομικής και τεχνικής συνεργασίας [...] με τρίτες χώρες», το δε Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο, αποφασίζοντας σύμφωνα με τη συνήθη νομοθετική διαδικασία, θεσπίζουν τα αναγκαία συναφώς μέτρα.

Τέλος, κατά το άρθρο 218 ΣΛΕΕ, το οποίο εμπίπτει στον τίτλο V («Οι διεθνείς συμφωνίες»), το Συμβούλιο εκδίδει, όταν αφορά σε διεθνή συμφωνία με αντικείμενο την εξωτερική πολιτική και την πολιτική ασφάλειας, απόφαση για τη σύναψή της μετά από **διαβούλευση με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο**.

B. ΛΟΙΠΕΣ ΕΝΩΣΙΑΚΕΣ «ΠΡΑΞΕΙΣ»

Τόσο η Έκθεση της Επιτροπής ΕΕ της 30ής Μαρτίου 2024 για την Τουρκία, όσο και το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Μαΐου 2025 σχετικά με την πρόοδο της ενταξιακής πορείας της, έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον χαρακτηρισμό ή μη της γείτονος ως «ομοιοούσας» («like-minded third country») ή, ακριβέστερα, ως χώρας η οποία «συμμερίζεται» τα ίδια ιδεώδη με την Ένωση, τις αρχές και τις αξίες

της, σύμφωνα τουλάχιστον με τη φρασεολογία του προοιμίου της ΣΛΕΕ και του προαναφερθέντος άρθρου 21 ΣΕΕ, προκειμένου να συμμετάσχει στο πρόγραμμα των κοινών προμηθειών, όπως προβλέπει ο κανονισμός SAFE (βλέπε κατωτέρω υπό Γ).

1. Η Ετήσια Έκθεση της Επιτροπής ΕΕ για την Τουρκία (2024)

Με την από 30 Οκτωβρίου 2024 Έκθεσή της για την Τουρκία, η Επιτροπή ΕΕ, αναφερόμενη στις «Σχέσεις καλής γειτονίας και περιφερειακής συνεργασίας», επισημαίνει, όσον αφορά στις ελληνο-τουρκικές σχέσεις, ότι, παρά τη βελτίωσή τους, «το θέμα της υφαλοκρηπίδας και της αποκλειστικής οικονομικής ζώνης (ΑΟΖ) στο Αιγαίο Πέλαγος εξακολουθεί να επηρεάζει τις διμερείς σχέσεις» και ότι, από τον Ιανουάριο του 2024, υπό το πρόσχημα αεροναυτικών ασκήσεων, η Τουρκία εξέδωσε σειρά «ναυτιλιακών προειδοποιήσεων (Navtex) με αίτημα την αποστρατιωτικοποίηση είκοσι τριών νήσων οι οποίες έχουν εκχωρηθεί στην Ελλάδα βάσει διεθνών συνθηκών, διεκδικώντας πλαγίως την κυριαρχία επί των συγκεκριμένων νήσων.

Η Τουρκία αμφισβητεί επίσης την εξαγγελθείσα από την Ελλάδα ίδρυση θαλάσσιων πάρκων εντός της ελληνικής αιγιαλίτιδας ζώνης». Στη συνέχεια, γίνεται αναφορά στο **τουρκικό casus belli σε περίπτωση επέκτασης της ελληνικής αιγιαλίτιδας ζώνης στα 12 νμ**, ενώ καταγράφονται παραβιάσεις του ελληνικού εναέριου χώρου εκ μέρους τουρκικών μαχητικών αεροσκαφών ακόμη και με πτήσεις επάνω από κατοικημένες περιοχές. Γίνεται επίσης αναφορά στην παρεμπόδιση ερευνητικών δραστηριοτήτων σχετικά με τον «Great Sea Interconnector», τον οποίο η ΕΕ έχει αναγνωρίσει ως σχέδιο «κοινού ενδιαφέροντος».

Η Επιτροπή ΕΕ υπενθυμίζει την υποχρέωση της Τουρκίας για την ειρηνική επίλυση των διαφορών της με την Ελλάδα στο πλαίσιο της καλής γειτονίας, εν ανάγκη και μέσω προσφυγής στο Διεθνές Δικαστήριο. Η Τουρκία οφείλει να αποφεύγει **απειλές και ενέργειες βλαπτικές των σχέσεων καλής γειτονίας** και να σέβεται τόσο την **κυριαρχία** όλων των κρατών μελών της Ένωσης στην αιγιαλίτιδα ζώνη τους και στον εναέριο χώρο τους, όσο και τα **κυριαρχικά δικαιώματά** τους, συμπεριλαμβανομένου, μεταξύ άλλων, του δικαιώματος εξερεύνησης και εκμετάλλευσης των φυσικών πόρων τους σύμφωνα με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο, ιδίως σύμφωνα με τη Σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας (UNCLOS).

Η Επιτροπή ΕΕ διατυπώνει τη νομική άποψη ότι το τουρκο-λιβυκό Μνημόνιο Κατανόησης του 2019, όσο και αυτό του 2022, παραβιάζουν κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων κρατών, δεν συνάδουν με την UNCLOS και δεν επάγονται κανένα έννομο αποτέλεσμα έναντι τρίτων κρατών.

Όσον αφορά στο κεφάλαιο «Αλιεία και υδατοκαλλιέργεια», η Επιτροπή ΕΕ υπενθυμίζει στη γείτονα ότι η εκ μέρους της επικύρωση της UNCLOS «θα βελτίωνε τη συνεργασία με την ΕΕ στους τομείς της αλιείας και της θαλάσσιας πολιτικής». Στο κεφάλαιο «Εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας και άμυνας», η Επιτροπή ΕΕ σημειώνει ότι «ατυχώς, η Τουρκία διατήρησε ένα πολύ χαμηλό ποσοστό ευθυγράμμισής της, της τάξεως του 5%».

Από τα ανωτέρω μπορεί να συναχθεί το συμπέρασμα ότι **τα αρνητικά σημεία της Έκθεσης δεν επιτρέπουν αφεαυτών τον «αβασάνιστο» χαρακτηρισμό της γείτονος ως «like-minded third country»** παρά τη γεωστρατηγική σημασία της.

Η απάντηση της Τουρκίας στην Έκθεση της Επιτροπής ΕΕ έρχεται μια μόλις ημέρα μετά την έκδοσή της. Με σχετική ανακοίνωσή του, το Τουρκικό ΥΠΕΞ βάλλει κατά των αρνητικών διαπιστώσεων της Επιτροπής, τονίζοντας ότι η Έκθεση «απηχεί τις μη ρεαλιστικές, έκνομες και μαξιμαλιστικές απόψεις της Ελλάδας και της Ελληνοκυπριακής πλευράς, αγνοώντας πλήρως τις θεμιτές ανησυχίες και τις δικαιολογημένες πολιτικές τόσο της ίδιας της Τουρκίας, όσο και της Τουρκικής Δημοκρατίας της Βόρειας Κύπρου».

Παράλληλα, ενόψει των τρεχουσών περιφερειακών και παγκόσμιων προκλήσεων, το Τουρκικό ΥΠΕΞ εκτιμά ότι απαιτείται «μια νέα προοπτική για τις σχέσεις Τουρκίας-ΕΕ», υπογραμμίζοντας ότι, ως υποψήφια χώρα, η πολιτική βούλησή της για την ενίσχυση των σχέσεων τους «είναι αταλάντευτη και ισχυρή» [ανακοίνωση Τύπου της 31ης Οκτωβρίου 2024 «Regarding the European Commission 2024 Report on Türkiye» (https://www.mfa.gov.tr/no_-226_-avrupa-komisyonu-2024-turkiye-raporu-hk.en.mfa)].

2. Η Έκθεση της Επιτροπής Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου για την προόδου της ενταξιακής πορείας της Τουρκίας και το σχετικό Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου της 7ης Μαΐου 2025

Με την από 15 Απριλίου 2025 Έκθεσή της (τα «νευραλγικά» σημεία της οποίας αποτυπώνονται και στο σχετικό Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου), η Επιτροπή Εξωτερικών Υποθέσεων του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, με εισηγητή τον Ισπανό Nacho Sanchez Amor, επαναλαμβάνει εν πολλοίς την Έκθεση της Επιτροπής ΕΕ. Συγκεκριμένα, διαπιστώνεται ότι, αν και πρόκειται για υποψήφια προς ένταξη χώρα με δεδηλωμένη την πολιτική βούλησή της να καταστεί πλήρες μέλος της Ένωσης, **«το χάσμα έναντι των αξιών και συμφερόντων της ΕΕ διευρύνεται»**.

Εξάλλου, οι ενταξιακές διαπραγματεύσεις έχουν βαλτώσει από το 2018 λόγω της επιδείνωσης του κράτους δικαίου και της Δημοκρατίας στη χώρα. Κατά τον εισηγητή της Έκθεσης, ναι μεν η πόρτα εισόδου της Τουρκίας στην Ένωση δεν έκλεισε οριστικά, πλην όμως, **«δεν χωρούν εκπτώσεις για την κτήση της ιδιότητας του κράτους μέλους της ΕΕ»** (<https://www.euronews.com/my-europe/2025/05/07/european-parliament-turkeys-accession-on-hold-no-progress-since-2018>).

Σύμφωνα με το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η Τουρκία «κλήθηκε επανειλημμένα να απέχει από πράξεις που στρέφονται κατά της κυριαρχίας και των κυριαρχικών δικαιωμάτων όλων των κρατών μελών της Ένωσης, παραβιάζοντας το διεθνές και το ενωσιακό δίκαιο». Το Ψήφισμα χαρακτηρίζει μεν την Τουρκία ως «κομβικό εταίρο» («key partner») σε θέματα εμπορίου, οικονομικών σχέσεων, ασφάλειας, καταπολέμησης της τρομοκρατίας και μετανάστευσης, αλλά, περιέργως, εξίσου κομβικό εταίρο και για τη «σταθερότητα στην ευρύτερη περιοχή της Ανατολικής Μεσογείου».

Όσον αφορά στο κεφάλαιο της δέσμευσής της για την προσχώρησή της στην ΕΕ, υπενθυμίζεται η ανάγκη σεβασμού του κράτους δικαίου, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της προστασίας των μειονοτήτων, των σχέσεων καλής γειτονίας, του διεθνούς δικαίου και της εναρμόνισης με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ, υπό την έννοια ότι πρόκειται για **«αυστηρά κριτήρια και όχι για ζητήματα συναλλακτικού τύπου υποκείμενα σε στρατηγικές εκτιμήσεις και**

διαπραγματεύσεις», ενώ η «αναγνώριση όλων των κρατών μελών» «αποτελεί αναγκαία συνιστώσα της διαδικασίας προσχώρησης».

Στο κεφάλαιο «Περιφερειακή συνεργασία και σχέσεις καλής γειτονίας» γίνεται ρητή αναφορά στο γεγονός ότι, παρά την αποκλιμάκωση των εντάσεων μεταξύ Ελλάδας και Τουρκίας, «άλυτα ζητήματα εξακολουθούν να επηρεάζουν τις διμερείς σχέσεις».

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο αποδοκιμάζει το γεγονός ότι η Τουρκία «εξακολουθεί να παραβιάζει την κυριαρχία και τα κυριαρχικά δικαιώματα κρατών μελών της Ένωσης, όπως είναι η Ελλάδα και η Κύπρος, μέσω και της **προώθησης της θεωρίας της Γαλάζιας Πατρίδας**» και τονίζει ότι, παρά τη μείωση των παραβιάσεων του εναέριου χώρου της Ελλάδας, «οι παραβιάσεις των χωρικών της υδάτων αυξήθηκαν σε σχέση με το 2023, ενώ ασκούνται συστηματικά παράνομες αλιευτικές δραστηριότητες από τουρκικά πλοία εντός των ελληνικών χωρικών υδάτων».

Υιοθετώντας δε σχετική τροπολογία του Έλληνα ευρωβουλευτή Μανώλη Κεφαλογιάννη και ενσωματώνοντάς την στο Ψήφισμά του, «το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο εκφράζει τη βαθιά λύπη του για το γεγονός ότι η Τουρκία εξακολουθεί να διατηρεί επίσημη απειλή πολέμου κατά της Ελλάδας (casus belli) σε περίπτωση κατά την οποία η τελευταία ασκήσει το νόμιμο δικαίωμά της να επεκτείνει τα χωρικά της ύδατα έως και τα 12 ναυτικά μίλια».

Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο καλεί εκ νέου τη γείτονα «να σεβαστεί πλήρως την κυριαρχία **όλων** των κρατών μελών της ΕΕ στην αιγιαλίτιδα ζώνη και στον εναέριο χώρο τους, καθώς και τα κυριαρχικά δικαιώματά τους, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματός τους να εξερευνούν και να εκμεταλλεύονται τους φυσικούς τους πόρους, σύμφωνα με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο, ιδίως σύμφωνα με τη Σύμβαση για το δίκαιο της θάλασσας (UNCLOS), η οποία αποτελεί ενωσιακό κεκτημένο (“acquis”)».

Τέλος, διατυπώνει τη νομική άποψη ότι το Μνημόνιο Κατανόησης του 2019 μεταξύ της Τουρκίας και της Λιβύης για την οριοθέτηση των θαλάσσιων ζωνών δικαιοδοσίας τους στη Μεσόγειο «παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων κρατών, δεν συνάδει με το δίκαιο της θάλασσας και δεν παράγει έννομα αποτελέσματα έναντι τρίτων κρατών».

Η επίσημη αντίδραση της Τουρκίας υπήρξε δριμεία. Υποστηρίζοντας ότι το Ψήφισμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου «περιλαμβάνει διαστρεβλωμένες, προκατειλημμένες και αβάσιμες θέσεις κατά της Τουρκίας», το Τουρκικό ΥΠΕΞ απορρίπτει «ως αθεμελίωτες τις εκτιμήσεις ενός θεσμικού οργάνου το οποίο προσφέρει δωρεάν το βήμα του για την άσκηση προπαγάνδας σε τρομοκρατικές οργανώσεις και σε ομάδες οι οποίες ανήγαγαν τα αντι-τουρκικά αισθήματά τους σε λόγο ύπαρξής τους («their raison d’ être»), αναφορικά με την πολιτική δυναμική της χώρας μας, την εξωτερική μας πολιτική και την επίσκεψη του προέδρου μας στην Τουρκική Δημοκρατία της Βόρειας Κύπρου».

Το Τουρκικό ΥΠΕΞ καταλήγει με ένα ευχολόγιο: «Κατά την ερχόμενη χρονική περίοδο, αναμένουμε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο να ανταποκριθεί στις ευθύνες του προκειμένου να διασφαλίσει ότι οι σχέσεις μας με την ΕΕ, συμπεριλαμβανομένης της ενταξιακής διαδικασίας, θα συνεχίσουν να αναπτύσσονται με βάση το αμοιβαίο όφελος» (https://www.mfa.gov.tr/no_-98_-avrupa-parlamentosu-nun-2023-2024-turkiye-raporu-hk.en.mfa).

Γ. ΤΟ ΠΑΡΑΓΩΓΟ ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ Η ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΛΕΓΕΙΣΑΣ ΝΟΜΙΚΗΣ ΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ SAFE

Από όσα προανέφερα στα σημεία υπό Α) και Β), συμπεραίνω ότι η αναγνώριση ενός τρίτου κράτους ως συμμεριζόμενου τα ιδεώδη, τις αρχές και τις αξίες της Ένωσης (like-minded third country) αναδεικνύεται σε καθοριστική για την επιλεξιμότητά του παράμετρο, παράλληλα με την επιλογή της νομικής βάσης του κανονισμού SAFE ως αποφασιστικής σημασίας για την προβλεπόμενη ομοφωνία ή ειδική πλειοψηφία στο πλαίσιο της συναφούς διαδικασίας, όπως εξηγώ αμέσως κατωτέρω (υπό Γ).

1. Ο κανονισμός SAFE ως συνέχεια δύο συναφών κανονισμών του 2023

Η από 19 Μαρτίου 2025 πρόταση της Επιτροπής ΕΕ προς το Συμβούλιο [COM(2025) 122 final, Proposal for a Council Regulation establishing the Security Action for Europe (SAFE)] τροποποιήθηκε σε ορισμένα σημεία μετά τη συνεδρίαση του COREPER της 18ης Μαΐου 2025, όταν Ελλάδα και Κύπρος προέβησαν σε κρίσιμες διορθωτικές παρεμβάσεις και δηλώσεις. Κατόπιν τούτου, η επικαιροποιημένη μορφή του εγκρίθηκε πλέον στις 20 Μαΐου 2025 από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων ως κανονισμός (ΕΕ) 7926/25 του Συμβουλίου. Ο κανονισμός αποτελεί έναν από τους πέντε πυλώνες του ReArm Europe Plan. Η χρηματοδότηση (στην πραγματικότητα, η ευνοϊκή δανειοδότηση) μέσω του SAFE έχει διάρκεια ισχύος μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου 2030 (βλέπε αιτιολογική σκέψη 10).

Ο βασικός λόγος έκδοσης του κανονισμού συνίσταται στην **ενίσχυση των αμυντικών ικανοτήτων (capabilities) της Ένωσης** μετά τη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία (αιτιολογικές σκέψεις 1 και 8). Η Επιτροπή ΕΕ πρότεινε προς το Συμβούλιο ως **«ορθή νομική βάση του κανονισμού το άρθρο 122 ΣΛΕΕ»**, εκτιμώντας ότι πρόκειται για ένα μέσο έκτακτης ανάγκης με σκοπό τη χρηματοδοτική βοήθεια της Ένωσης στα κράτη μέλη της λόγω της επείγουσας κατάστασης της ευρωπαϊκής άμυνας, υπό το φως των αρχών της επικουρικότητας και της αναλογικότητας.

Είχε προηγηθεί ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/2418 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Οκτωβρίου 2023, σχετικά με τη θέσπιση μέσου για την ενίσχυση της ευρωπαϊκής αμυντικής βιομηχανίας μέσω κοινών προμηθειών, ως νομική βάση του οποίου επελέγη το άρθρο 173, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ του τίτλου XVII («Βιομηχανία»), το οποίο προβλέπει τη διαδικασία της **σύμπραξης (συναπόφασης) Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου**.

Το άρθρο 5 του κανονισμού ορίζει ότι στην κοινή προσπάθεια μπορούν να συμμετέχουν, εκτός από τα κράτη μέλη, και οι «συνδεδεμένες χώρες», ήτοι οι χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ζώνης Ελεύθερων Συναλλαγών (ΕΖΕΣ) και μέλη του ΕΟΧ. Ακολούθησε ο κανονισμός (ΕΕ) 2023/1525 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουλίου 2023, σχετικά με τη στήριξη της παραγωγής πυρομαχικών, ως νομική βάση του οποίου επελέγησαν τα άρθρα 114 ΣΛΕΕ του τίτλου VII («Κοινοί κανόνες για τον ανταγωνισμό, τη φορολογία και την προσέγγιση των νομοθεσιών») και 173, παράγραφος 3, ΣΛΕΕ, τα οποία προβλέπουν επίσης τη **σύμπραξη (συναπόφαση) Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου**.

Ο κανονισμός SAFE διαφοροποιείται σε σχέση με τους δύο προηγούμενους τόσο ως προς τη νομική βάση και τα εμπλεκόμενα, συνακόλουθα, θεσμικά όργανα, όσο και ως προς τα τρίτα κράτη. Συγκεκριμένα, αφενός, **σε διαδικαστικό επίπεδο, παρακάμπτεται το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο συνεπεία της επιλογής**

του άρθρου 122 ΣΛΕΕ ως νομικής βάσης και, αφετέρου, επί της ουσίας, διευρύνεται ο κατάλογος των τρίτων χωρών, ώστε να συμπεριληφθεί κατ' αρχήν και η Τουρκία (η οποία δεν κατονομάζεται) μέσω των αναδόχων ή των υπεργολάβων.

Δίδοντας τον ορισμό της «κοινής προμήθειας», το άρθρο 2 αναφέρεται στα κράτη μέλη, στα συνδεδεμένα μέλη και στην Ουκρανία, διευκρινίζοντας, όμως, ότι «η κοινή προμήθεια μπορεί να συμπεριλαμβάνει χώρες τελούσες υπό καθεστώς προσχώρησης [Αλβανία, Βοσνία-Ερζεγοβίνη, Κόσοβο, Μαυροβούνιο, Σερβία και Βόρεια Μακεδονία], υποψήφιες χώρες [Γεωργία, Μολδαβία] και εν δυνάμει υποψήφιες χώρες, καθώς και άλλες τρίτες χώρες με τις οποίες η Ένωση συνήψε εταιρική σχέση ασφάλειας και άμυνας [Ηνωμένο Βασίλειο]».

Το ενδιαφέρον εστιάζεται στα άρθρα 16 και 17 του κανονισμού SAFE. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 16 (Κανόνες επιλεξιμότητας των υποστηρικτικών της αμυντικής βιομηχανίας κοινών προμηθειών), οι εμπλεκόμενοι σε κοινή προμήθεια «ανάδοχοι και υπεργολάβοι» πρέπει να είναι εγκατεστημένοι και να έχουν τις εκτελεστικές δομές διαχείρισής τους εντός της Ένωσης, εντός χώρας μέλους της ΕΖΕΣ και του ΕΟΧ ή εντός της Ουκρανίας. Δεν πρέπει να υπόκεινται στον έλεγχο άλλης, πλην των χωρών της ΕΖΕΣ ή του ΕΟΧ και της Ουκρανίας, τρίτης χώρας ή άλλης οντότητας τρίτης χώρας η οποία δεν είναι εγκατεστημένη στην Ένωση, στην Ουκρανία ή σε χώρα μέλος της ΕΖΕΣ και του ΕΟΧ.

Πλην όμως, η παράγραφος 5 του ιδίου άρθρου προβλέπει **εξαίρεση** από την **παράγραφο 3**: «μια νομική οντότητα εγκατεστημένη στην Ένωση και ελεγχόμενη από άλλη οντότητα τρίτης χώρας **μπορεί** να συμμετάσχει στην κοινή προμήθεια **εάν** έχει αποτελέσει αντικείμενο ελέγχου [...] και, όπου απαιτείται, αντικείμενο ενδεδειγμένων περιοριστικών μέτρων («appropriate mitigation measures»), ή **εάν** παρέχει εγγυήσεις, στην επαλήθευση των οποίων προβαίνει το **κράτος μέλος** όπου είναι εγκατεστημένος ο εμπλεκόμενος στην κοινή προμήθεια ανάδοχος ή υπεργολάβος.

Οι εγγυήσεις διασφαλίζουν ότι η εμπλοκή του αναδόχου ή του υπεργολάβου στην κοινή προμήθεια δεν αντίκειται στα συμφέροντα ασφάλειας και άμυνας της Ένωσης και των κρατών μελών της, όπως αυτά ορίζονται στο πλαίσιο της κοινής εξωτερικής και πολιτικής ασφάλειας, σύμφωνα με τον τίτλο V της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση».

Κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 17 (Προϋποθέσεις για τη συμμετοχή οντοτήτων και προϊόντων άλλων τρίτων χωρών), η Ένωση είναι αρμόδια να συνάπτει διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες με χώρες υπό καθεστώς προσχώρησης, υποψήφιες προς ένταξη χώρες, πλην της Ουκρανίας, και εν δυνάμει υποψήφιες χώρες, καθώς και άλλες τρίτες χώρες με τις οποίες συνήψε Εταιρική Σχέση Ασφάλειας και Άμυνας.

Αξιοσημείωτο (αν όχι αξιοπερίεργο) είναι το γεγονός ότι από το τελικό κείμενο αφαιρέθηκαν, **αφενός**, η κατά το άρθρο 17, παράγραφος 1, μνεία των «**like-minded third countries**», σε αντίθεση με όσα προέβλεπε αρχικά το πρώτο εδάφιο της πρώτης παραγράφου του άρθρου 17 σύμφωνα με το προταθέν κείμενο της Επιτροπής ΕΕ, **αφετέρου**, και η εντός αγκυλών φράση της σχετικής διάταξης «προκειμένου να ισχύσουν οι προβλεπόμενες στο άρθρο 16 προϋποθέσεις επιλεξιμότητας [σε περίπτωση κατά την οποία πληρούνται το κριτήριο της

γεωγραφικής θέσης, της προέλευσης και του τόπου εγκατάστασης] των χωρών εκείνων και των εδαφών τους βάσει των παραγράφων 2 και 3 του οικείου άρθρου» («**in order to open the eligibility conditions referred to in Article 16 [to the possibility to fulfil the criterion of location, origin and place of establishment] to those countries and their territories, in accordance with paragraphs 2 and 3 of this Article**»). Κατά την παράγραφο 2 του άρθρου 17, **οι διμερείς ή πολυμερείς συμφωνίες θα προσδιορίζουν «πώς πρέπει να εφαρμόζονται οι κατά το άρθρο 16 προϋποθέσεις επιλεξιμότητας»,** ενώ η παράγραφος 3 θέτει και επιπλέον όρους επιλεξιμότητας.

Επομένως, ο ανάδοχος ή ο υπεργολάβος δεν εμπλέκεται σε καμία περίπτωση στον συνδεδεμένο με την επιλεξιμότητά του έλεγχο διότι, εάν γινόταν δεκτή παρόμοια ερμηνεία, ο ίδιος ο ενδιαφερόμενος θα καθόριζε τελικά τους όρους αποδοχής της συμμετοχής του στην κοινή προμήθεια.

Εξάλλου, η επεξηγηματικού χαρακτήρα αιτιολογική σκέψη 23 του κανονισμού, απολύτως σαφής, όπως προκύπτει από την τελική διατύπωσή της, αναφέρεται στη σύναψη διμερών ή πολυμερών συμφωνιών μεταξύ της Ένωσης και μιας ή περισσοτέρων από τις «like-minded third countries» [εδώ δεν αφαιρέθηκε σκοπίμως ο όρος ως προϊόν συμβιβασμού μετά από εκτενείς συζητήσεις για την αναγκαιότητα συμπερίληψής του, όπως σχολιάζει ο δημοσιογράφος Βασίλης Νέδος («**To casus belli στο παζάρι για τους εξοπλισμούς**» <https://www.kathimerini.gr/politics/5636272778/to-casus-belli-sto-pazari-gia-toys-exoplismoyis/>)].

Έτσι, οι εγκατεστημένοι στις εν λόγω χώρες ανάδοχοι και υπεργολάβοι «θα μπορούσαν να συμμετέχουν σε κοινές προμήθειες υπό τον μηχανισμό SAFE, σύμφωνα με τους όρους και τις προϋποθέσεις που θα καθοριστούν στις εν λόγω διεθνείς συμφωνίες».

Αρα, είναι σαφές ότι και στην περίπτωση της Τουρκίας θα προβλέπεται η σύναψη συμφωνίας με ομοφωνία επί του θέματος, οπότε η Ελλάδα θα έχει τον τελευταίο λόγο ως προς το εάν, στο πλαίσιο της ενωσιακής πολιτικής άμυνας και ασφάλειας, απειλείται ή όχι η εθνική άμυνα ή η ασφάλειά της με την προοπτική και λόγω της συμμετοχής της γείτονος σε κοινή προμήθεια.

2. Η στάση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου επί της επιλεγείσας νομικής βάσης του κανονισμού SAFE

Όσον αφορά ειδικότερα στο άρθρο 122 ΣΛΕΕ ως νομικής βάσης, πιθανολογείται, αν δεν είναι ήδη βέβαιο, **ότι το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο θα κάνει χρήση του δικαιώματός του να προσφύγει ενώπιον του Δικαστηρίου ΕΕ** κατά της συγκεκριμένης επιλογής, λόγω του ότι έχει ως συνέπεια τον αποκλεισμό του θιγόμενου θεσμικού οργάνου της Ένωσης από τη διαδικασία της συναπόφασης. Διεκδικώντας τον θεσμικό ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, η πρόεδρος του Roberta Metsola απέστειλε στις 5 Μαΐου 2025 στον εκ περιτροπής προεδρεύοντα του Συμβουλίου Υπουργών αρμόδιο ΥΠΕΞ της Πολωνίας επιστολή την οποία κοινοποίησε και στην πρόεδρο της Επιτροπής.

Με την επιστολή διευκρινίζεται ότι η αρμόδια Νομική Επιτροπή (JURI) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου έκρινε ομόφωνα στις 24 Απριλίου 2025 ότι το άρθρο 122 ΣΛΕΕ «**δεν είναι η ορθή νομική βάση του προτεινόμενου κανονισμού**» επειδή,

κατά **πρώτον**, η Επιτροπή ΕΕ δεν αιτιολογεί επαρκώς την επιλογή του στο σύνολό του, παρακάμπτοντας το γεγονός ότι η κάθε μία από τις δύο παραγράφους του υπόκειται σε διαφορετικούς όρους.

Κατά **δεύτερον**, το ίδιο το άρθρο 122 ΣΛΕΕ προβλέπει την αρμοδιότητα της Ένωσης να δρα επιλέγοντας άλλη νομική βάση. Χωρίς να αμφισβητείται η ουσία της πρότασης της Επιτροπής ΕΕ, η συγκεκριμένη επιλογή θέτει σε κίνδυνο τη «δημοκρατική νομιμότητα», «υπονομεύοντας τις νομοθετικές και ελεγκτικές αρμοδιότητες του Κοινοβουλίου». Ειδικότερα, η επιλογή του άρθρου 122 ΣΛΕΕ **στο σύνολό του «δεν ευθυγραμμίζεται με την αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας, όπως αυτή κατοχυρώνεται με τη Συνθήκη για την Ευρωπαϊκή Ένωση».**

Η πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου ενημερώνει επίσης τον προεδρεύοντα Πολωνό ΥΠΕΞ ότι «κάλεσε την πρόεδρο της Επιτροπής να επανεξετάσει την επιλεγείσα νομική βάση», ώστε να διασφαλιστεί ότι **«αμφότεροι οι από κοινού νομοθέτες [co-legislators] μετέχουν στη διαμόρφωση των πλέον λυσιτελών μέτρων τα οποία θα επιτρέπουν στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στα κράτη μέλη της να αντιμετωπίζουν τις ενώπιόν τους άνευ προηγουμένου γεωπολιτικές προκλήσεις».**

Καταλήγοντας, η Roberta Metsola καθιστά σαφές ότι «εάν το Συμβούλιο υιοθετήσει τον κανονισμό επικαλούμενο ως νομική βάση του το άρθρο 122 ΣΛΕΕ, τότε το Κοινοβούλιο θα εξετάσει την εν λόγω πράξη βάσει του άρθρου 155 των Κανονισμού Λειτουργίας του (διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου ΕΕ)». Στην περίπτωση αυτή, το Δικαστήριο ΕΕ ενδέχεται να ακυρώσει τον κανονισμό λόγω εσφαλμένης νομικής βάσης, ανατρέποντας τον επείγοντα χαρακτήρα της έγκρισής του.

Συναφώς, δεν χωρεί αμφιβολία ότι η **πολιτική παράκαμψη** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου συνδέεται ευθέως με την, όπως αρνητική, προαναφερθείσα Έκθεσή του για την Τουρκία και τη μελλοντική στάση του επί του θέματος. Ούτως ή άλλως, η αρμόδια Νομική Επιτροπή (JURI) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αναμένεται να εξετάσει εκ νέου στις 23-24 Ιουνίου 2025 το ενδεχόμενο παραπομπής της υπόθεσης ενώπιον του Δικαστηρίου ΕΕ. Σύμφωνα με πληροφορίες της εφημερίδας Καθημερινή Κύπρου, η ηγεσία του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου **«αποδίδει επιτηδευμένη προσπάθεια παράκαμψης του Σώματος»** από την Επιτροπή ΕΕ και το Συμβούλιο [βλέπε το άρθρο του Παύλου Ξανθούλη «Ωρα αποφάσεων για προσφυγή κατά του SAFE στο Δικαστήριο ΕΕ» (<https://www.kathimerini.com.cy/gr/politiki/1-wra-apofaseon-gia-prosfygi-kat-toy-safe-sto-dikastirio-e-e>)].

Δεν πρέπει πάντως να αποσιωπηθεί το γεγονός ότι ισχυρότεροι από τους δικονομικούς είναι οι συνηγορούντες υπέρ του αποκλεισμού του άρθρου 122 ΣΛΕΕ ουσιαστικοί λόγοι, δεδομένου ότι η ως άνω επίδικη διάταξη ουδόλως αφορά, ευθέως ή εμμέσως, πλην του επείγοντα χαρακτήρα της λήψης του κανονισμού SAFE, στον αμυντικό βραχίονα της Ένωσης.

Τούτων δοθέντων, θεωρώ χρήσιμο να αναφερθώ αμέσως κατωτέρω (υπό Δ), ολοκληρώνοντας τον επί του θέματος σφαιρικό προβληματισμό, και στις αντιδράσεις της Τουρκίας και της Ελλάδας στα προεκτεθέντα για την πληρέστερη κατανόησή τους.

Δ. Η ΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΥ SAFE

1. Η στάση της Τουρκίας επί του κανονισμού SAFE

Με την από 27 Ιουνίου 2024 δήλωσή του (στην οποία προστέθηκε στις 31 Οκτωβρίου 2024 και η προαναφερθείσα ανακοίνωση του Τουρκικού ΥΠΕΞ), ο Τούρκος πρόεδρος είχε διαβεβαιώσει ότι η προσχώρηση της Τουρκίας στην ΕΕ αποτελεί «στρατηγικό στόχο» με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την αυτονόητη ενσωμάτωση του ενωσιακού κεκτημένου στο εθνικό της δίκαιο (<https://www.aa.com.tr/en/turkiye/turkish-president-reaffirms-commitment-to-eu-membership/3260220>). Εντούτοις, σε συνδυασμό με τη σκληρή γλώσσα που χρησιμοποίησε έναντι των προαναφερθεισών Εκθέσεων, η Τουρκία αντέδρασε στην έγκριση του κανονισμού SAFE υπό την επικαιροποιημένη του μορφή, εκφράζοντας την «απογοήτευσή» της και υποστηρίζοντας ότι, ενώ επί της αρχής γίνεται δεκτή η συμμετοχή της στις κοινές προμήθειες, οι **πολλές περιοριστικές ρυθμίσεις** οδηγούν στον αποκλεισμό των εκτός ΕΕ συμμάχων, της ίδιας συμπεριλαμβανομένης (<https://reporter.com.cy/article/2025/5/29/839689/bgainoun-paraponemenoi-oi-tourkoi-gia-safe-ekphrazoun-apogoeteuse-gia-tis-perioristikies-ruthmiseis/>).

Σε συνέντευξή του στο ειδησεογραφικό πρακτορείο Reuters, και απαντώντας σε γραπτή ερώτηση για τη θέση της Ελλάδας ως προς το casus belli στο πλαίσιο του κανονισμού SAFE, ο Τούρκος ΥΠΑΜ Yaşar Güler υποστήριξε ότι τέτοιου είδους «**αιτήματα**» είναι λανθασμένα και «ισοδυναμούν με την εμπλοκή πολυμερών πλατφορμών σε διμερείς διαφορές», επισημαίνοντας ότι η Τουρκία είναι η δεύτερη μεγαλύτερη στρατιωτική δύναμη στο NATO μετά τις ΗΠΑ και διαθέτει υψηλές δυνατότητες σε τομείς όπως τα μη επανδρωμένα αεροχήματα, η αντιαεροπορική άμυνα, τα ναυτικά και χερσαία συστήματα ηλεκτρονικού πολέμου, τα ραντάρ και τα πυρομαχικά, δυνατότητες που θα μπορούσαν να φανούν ιδιαίτερα χρήσιμες στους Ευρωπαίους συμμάχους της καθώς προετοιμάζονται για μεγάλες αμυντικές δαπάνες. Αναφερόμενος στους περιορισμούς του κανονισμού SAFE που θα ισχύουν για τρίτες χώρες όπως η Τουρκία, ο Τούρκος ΥΠΑΜ προειδοποίησε ότι «τέτοιοι περιορισμοί αποκλείουν χώρες εκτός ΕΕ [...] από την αρχιτεκτονική ασφάλειας και άμυνας της Ευρώπης», κάτι που «δεν μπορεί να συζητηθεί μόνον εντός της ΕΕ», υπαινισσόμενος και άλλα fora όπως το NATO. Η Άγκυρα επιθυμεί «να χτίσει μαζί με την Ευρώπη την ασφάλεια του μέλλοντος» και είναι έτοιμη «να συνεργαστεί με ευρύνοες και οραματιστές Ευρωπαίους εταίρους» τους οποίους «**θα πιέσει για πρόσβαση στα αμυντικά κονδύλια της ΕΕ**» (<https://www.skai.gr/news/politics/gkiouler-lathos-i-syndesi-tou-casus-belli-me-tin-eyropaiki-amyntiki-xtimatodotisi>).

Εξάλλου, ο Τουρκικός Τύπος υπήρξε ιδιαίτερα δηκτικός επί του θέματος. Η εφημερίδα Milliyet χαρακτήρισε το casus belli το οποίο συνέδεσε ο Έλληνας πρωθυπουργός με την εφαρμογή του άρθρου 16 του κανονισμού SAFE (βλέπε και αμέσως κατωτέρω) ως «**προειδοποίηση**, του τύπου “καλύτερα να είσαι έξυπνος”,» και όχι ως «**απειλή**», τιτλοφορώντας το σχετικό άρθρο της «Η ελληνική ύπουλη συμπεριφορά που μεταμφιέζεται σε φιλία» (<https://www.capital.gr/politiki/3920557/proklisi-apo-milliyet-to-casus-belli-den-einai-apeili-alla-proeidopoiisi-o-mitsotakis-xerei-oti-den-mporei-na-to-allaxei/>).

Επομένως, η Άγκυρα δεν θεωρεί μόνον αυτονόητη τη συμμετοχή της στις κοινές προμήθειες του κανονισμού SAFE αλλά επιδιώκει και την ελάφρυνση

των προβλεπόμενων συναφώς όρων και προϋποθέσεων, μετερχόμενη ως συνήθως επιχειρηματολογία που καταντά το άσπρο μαύρο.

2. Η στάση της Ελλάδας επί του κανονισμού SAFE

Σχολιάζοντας δημοσιογραφικές κυρίως ανακρίβειες που κυκλοφόρησαν σχετικά με τον κανονισμό SAFE, ελληνικές διπλωματικές πηγές υπογραμμίζουν ότι οι επί του θέματος γνώμες και ανακοινώσεις «ουδεμία σχέση έχουν με την πραγματικότητα».

Σύμφωνα με τις ίδιες πηγές, «κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων, **η Ελλάδα κατάφερε να εξασφαλίσει ισχυρές νομικές βάσεις ως προς τις προϋποθέσεις συμμετοχής υποψήφιων προς ένταξη χωρών**». Διμερείς συμφωνίες με τρίτες χώρες όπως η Τουρκία θα συναφθούν εφόσον θα πληρούνται συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Με ελληνική παρέμβαση, «για την υπογραφή κάθε τέτοιας συμφωνίας απαιτείται ομοφωνία βάσει του άρθρου 212 ΣΛΕΕ, σε συνδυασμό με το άρθρο 218 ΣΛΕΕ».

Αυτό προκύπτει από την προαναφερθείσα αιτιολογική σκέψη 23 του κανονισμού, «σε συνδυασμό με τη **δήλωση της Επιτροπής** που καταγράφηκε στα πρακτικά της συνεδρίασης του COREPER II της 18ης Μαΐου ότι προτίθεται να χρησιμοποιήσει το άρθρο 212 ΣΛΕΕ ως νομική βάση για τις συμφωνίες αυτές» (<https://www.kathimerini.gr/politics/563635021/diplomatikes-piges-pente-anakriveies-gia-ton-kanonismo-safe-meta-to-prasino-fos-tis-e-e/>).

Επαναπροσδίδοντας τις ορθές διαστάσεις και την πρέπουσα σημασία του στον «περιθωριοποιημένο» όρο «**like-minded third countries**», ο Έλληνας πρωθυπουργός υπήρξε σαφής συνδέοντας την άρση του casus belli με τον κανονισμό SAFE. Δεν νοείται μια χώρα να διεκδικεί πρόσβαση σε χρηματοδοτικά εργαλεία της ΕΕ και παράλληλα να απειλεί με πόλεμο ένα κράτος μέλος της σε περίπτωση επέκτασης της αιγιαλίτιδας ζώνης του στα 12 νμ, όπως δικαιούται να πράξει βάσει του εθνικού δικαίου της θάλασσας [βλέπε το άρθρο της Μαρίας Μουρελάτου «Με συνταγή “Ελσίνκι” το μοντέλο της άρσης του casus belli» (<https://www.tanea.gr/2025/05/26/politics/me-syntagi-crelsinki-crto-montelo-arsis-crto-casus-belli-online/>)].

Κατά την επίσκεψή του στις εγκαταστάσεις της εταιρίας Metlen στον Βόλο που φιλοδοξούν να καταστούν **αμυντικός κόμβος** για την Ελλάδα και την Ευρώπη, ο πρωθυπουργός υπογράμμισε την ανάγκη «η Ελλάδα να αποκτήσει θέση στον ευρωπαϊκό χάρτη της **συμπαγωγής**, αναπτύσσοντας ένα σύγχρονο, αξιόπιστο και διεθνώς διασυνδεδεμένο **οικοσύστημα αμυντικής βιομηχανίας**». Ο πρωθυπουργός παρότρυνε «**τα ευρωπαϊκά χρήματα να πηγαίνουν σε ευρωπαϊκές εταιρίες**», εκτιμώντας ότι αυτός πρέπει να είναι ο πρώτιστος σκοπός της Ευρώπης: «**όχι να δημιουργήσουμε νέες εξαρτήσεις αλλά να είμαστε πραγματικά αυτόρκες**».

Στα σημεία αυτά εντοπίζεται και η ουσία των ελληνικών θέσεων. Αποκωδικοποιώντας την πρωθυπουργική επίσκεψη στον Βόλο με άρθρο του τιτλοφορούμενο «Υπάρχει και άλλος δρόμος πέρα από το βέτο», ο πολιτικός αναλυτής Πάνος Μαυρίδης σχολιάζει ότι η επίσκεψη αυτή εμπίπτει στο πλαίσιο ενός «οδικού χάρτη» του πρωθυπουργού για να αποκρούσει τα τουρκικά σχέδια χωρίς να συγκρουστεί με την Ευρώπη. «Αν οι Ευρωπαίοι θέλουν να επενδύσουν στην άμυνα, οφείλουν, προτού

αναζητήσουν διεθνείς συνεργασίες, να εξαντλήσουν τις ευρωπαϊκές επιλογές τους. Και η Ελλάδα είναι μια από αυτές». Αυτό είναι και το διπλό μήνυμα του πρωθυπουργού, κατά τον δημοσιογράφο, **προς μεν την Ευρώπη**, ότι «δεν περιοριζόμαστε σε ρόλο καταναλωτή-αγοραστή οπλικών συστημάτων και διεκδικούμε (γιατί μπορούμε) ρόλο παραγωγού», **προς δε την Ελλάδα**, ότι «η ενίσχυση της αμυντικής βιομηχανίας δεν λειτουργεί μόνον αποτρεπτικά, λειτουργεί και αναπτυξιακά» [κύριο άρθρο στην ηλεκτρονική εφημερίδα Political της 7ης-8ης Ιουνίου 2025, στη σελίδα 2 (<https://www.political.gr/wp-content/uploads/2025/06/POLITICAL-T-1169.pdf>)].

Εξάλλου, απαντώντας σε σχετική ερώτηση δημοσιογράφου κατά την κοινή συνέντευξη Τύπου στην Οδησό στις 11 Ιουνίου 2025 (στο πλαίσιο της 4ης Συνόδου Κορυφής Ουκρανίας-Νοτιοανατολικής Ευρώπης), ο πρωθυπουργός εξέφρασε τη βεβαιότητα ότι «υπάρχει ευρεία κατανόηση στην Ευρώπη, και σίγουρα στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ότι η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία ήταν μια βίαιη γεωπολιτική αφύπνιση, μια αναγκαιότητα να αναλάβουμε τον έλεγχο της ασφάλειάς μας και μια επιτακτική ανάγκη να δαπανήσουμε περισσότερα για την ευρωπαϊκή άμυνα συλλογικά».

Αναφερόμενος στην πρωτοβουλία ReArm Europe, διευκρίνισε ότι έχει δύο συνιστώσες, αφενός, την **εθνική ρήτρα διαφυγής**, βάσει της οποίας δεν επηρεάζονται τα όρια αύξησης των αμυντικών δαπανών των κρατών μελών όσον αφορά στον προϋπολογισμό τους, και, αφετέρου, τον **μηχανισμό SAFE** ο οποίος προβλέπει την παροχή **δανείων** για επενδύσεις στην ευρωπαϊκή άμυνα και την προώθηση της συνεργασίας και της σύμπραξης με άλλες χώρες, ιδίως τις υποψήφιες προς ένταξη στην ΕΕ.

Σχετικά με τις τελευταίες, στοχεύοντας ευθέως την Τουρκία, ο πρωθυπουργός θεωρεί «προφανές ότι, όποιος θα ήθελε να έχει πρόσβαση στην ευρωπαϊκή χρηματοδότηση, θα χρειαζόταν **τουλάχιστον** να βρίσκεται σε **κάποια ευθυγράμμιση** με την κοινή εξωτερική πολιτική και πολιτική ασφάλειας της ΕΕ». Ο κανονισμός SAFE αποτελεί «ένα εργαλείο το οποίο σχεδιάστηκε με σκοπό την προστασία της Ευρώπης στο σύνολό της και τη δημιουργία μιας νέας ευρωπαϊκής αρχιτεκτονικής ασφάλειας» (<https://www.liberal.gr/politiki/kyr-mitsotakis-opoios-thelei-na-ehei-prosbasi-sto-safe-prepei-na-eythygrammizetai-me-tis>). Στην προσεκτικά επιλεγμένη φρασεολογία του διακρίνουμε την πρόθεση για συστατική ερμηνεία τυχόν αμφίσημων ή αόριστων χωρίων του κανονισμού SAFE.

Επίσης, με εκτενή συνέντευξή του της 7ης Ιουνίου 2025, ο Έλληνας ΥΠΕΞ καθιστά απολύτως διαυγείς τις ελληνικές θέσεις, αποκαλύπτοντας άγνωστες πτυχές όσον αφορά στην προηγηθείσα της έγκρισης του κανονισμού διαδικασία και συνοψίζοντας τον όλο προβληματισμό επί του θέματος.

Για την επιμονή της Τουρκίας να συμπεριληφθεί στο πρόγραμμα SAFE, ο Γιώργος Γεραπετρίτης διευκρινίζει ότι «η ελληνική διπλωματία επιτελεί πάντοτε το βέλτιστο για την πατρίδα».

Σε ό,τι αφορά στο κομμάτι του SAFE, είναι σαφές ότι συντελείται μια μετεξέλιξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς ένα πιο γεωπολιτικό χαρακτήρα. Αυτό σημαίνει ευλόγως ότι θα πρέπει να ενισχυθεί η ευρωπαϊκή άμυνα [...]. Στο πλαίσιο αυτό, η Ένωση επιλέγει να ανοίξει την αγορά της [σε] τρίτα κράτη [...]. Αυτό όμως δεν γίνεται συνολικά και οριζόντια, ούτε επ' αόριστον.

Ο Κανονισμός SAFE καθορίζει τη διαδικασία και τους συμμετέχοντες σε ένα συγκεκριμένο τετραετές πρόγραμμα συνολικού ύψους 150 δις». «Ο Κανονισμός SAFE, σύμφωνα με τη [ΣΛΕΕ], ψηφίζεται με ειδική πλειοψηφία, αρκούν δηλαδή 15 από τα 27 κράτη μέλη που αντιπροσωπεύουν το 65% του συνολικού πληθυσμού της Ένωσης», με αποτέλεσμα ούτε η Ελλάδα, ούτε άλλο κράτος μέλος να έχει το δικαίωμα αρνησικυρίας εν προκειμένω. «Κατά τούτο, η φιλολογία περί του ότι δεν κλείσαμε την πόρτα στην Τουρκία είναι στην καλύτερη περίπτωση άγνοια και στη χειρότερη **πολιτικός καιροσκοπισμός. Όπως επίσης είναι **απολύτως ανακριβές ότι η Ελλάδα δεν τήρησε σθεναρή στάση κατά τη διαδικασία ψήφισης του Κανονισμού**.**

Η πραγματικότητα είναι ότι η συντριπτική πλειονότητα των κρατών μελών της [ΕΕ] επιθυμούν μια όσο το δυνατόν πιο ανοικτή αγορά εξοπλισμών, έτσι ώστε να υφίσταται μεγαλύτερος ανταγωνισμός και εν τέλει φθηνότερες αμυντικές προμήθειες.

Παρά ταύτα, εμείς **καταφέραμε δύο αλλαγές, οι οποίες είναι απολύτως καθοριστικές για την Ελλάδα**.

Η **πρώτη αλλαγή**, την οποία ζητήσαμε και επιβάλαμε εν τέλει, ήταν **να μην εντάσσονται αυτομάτως τρίτα κράτη στα εξοπλιστικά προγράμματα, αλλά για να είναι επιλέξιμα να πρέπει υποχρεωτικά να προηγηθεί μια διμερής συμφωνία μεταξύ της [ΕΕ] και του τρίτου κράτος**. Η δε συμφωνία αυτή απαιτεί **ομοφωνία**.

Η **δεύτερη αλλαγή** που επιτύχαμε είναι να **υπάρχει ρητή αναφορά ότι, στις διμερείς αυτές συμφωνίες, εάν και όποτε καταρτιστούν στο μέλλον, θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη τα ζητήματα ασφαλείας των κρατών μελών**». Σε περίπτωση λοιπόν που διακυβεύεται, κατά τα ίδια, η ασφάλεια τους, «θα ενεργοποιείται το δικαίωμα [αρνησικυρίας]. [...] Όποιος θεωρεί ότι η διαπραγμάτευση δεν ήταν επωφελής για τη χώρα, ας το ξανασκεφτεί λίγο καλύτερα». Τέλος, σε ερώτηση του δημοσιογράφου εάν ο κανονισμός μπορεί να θεωρηθεί «Κερκόπορτα» για την Τουρκία, δόθηκε η ακόλουθη απάντηση: «Στο πλαίσιο της στρατηγικής της αυτονομίας, η [ΕΕ] επέλεξε να ανοίξει την αγορά εξοπλισμών και σε τρίτες χώρες για ένα υποσύνολο του προϋπολογισμού του προγράμματος.

Άρα, υπάρχει μια πόρτα που δεν ελέγχεται αποκλειστικά από εμάς. Αυτό που μας ενδιαφέρει είναι η Ελλάδα να κρατά τα κλειδιά αυτής της πόρτας και να διασφαλίζονται τα δικά μας συμφέροντα. Και τούτο [ισχύει] προφανώς στην προκειμένη περίπτωση. Άλλωστε, και η Κύπρος, η οποία έχει [...] ανησυχίες ανάλογες με τις δικές μας, υπερψήφισε τον Κανονισμό» (η έμφαση σε όλα τα χωρία είναι δική μου)[η συνέντευξη παραχωρήθηκε στον δημοσιογράφο Νίκο Χασαπόπουλο και αναρτήθηκε στην ιστοσελίδα του [mononews.gr \(https://www.mononews.gr/agores/interviews/gerapetritis-sto-mononews-kairoskopoioi-oso-i-lene-oti-denkleisame-tin-porta-tis-tourkias-to-kalodio-kritis-kyprou-tha-qinei-yparchoun-epangelmatiew-patridokapiloi\)](https://www.mononews.gr/agores/interviews/gerapetritis-sto-mononews-kairoskopoioi-oso-i-lene-oti-denkleisame-tin-porta-tis-tourkias-to-kalodio-kritis-kyprou-tha-qinei-yparchoun-epangelmatiew-patridokapiloi)]].

Ο Έλληνας ΥΠΕΘΑ (ως καθ' ύλην αρμόδιος για την άμυνα υπουργός) διατύπωσε με τη σειρά του ορισμένες επιφυλάξεις σχετικά με τον κανονισμό SAFE, υποστηρίζοντας ότι, για να υπάρξει η Ευρωπαϊκή Άμυνα, «οφείλει να εδράζεται σε **κοινές αρχές και κοινή αντίληψη κινδύνου για το ευρωπαϊκό πρότυπο**», ευθυγραμμιζόμενος πλήρως με τη στάση του πρωθυπουργού (η έμφαση είναι δική μου) (<https://www.aftodioikisi.gr/ipourgeia/dendias-kanonismos-tis-kerkoportas-o-safe-an->

[epicheirisoyn-etairoi-tis-ee-na-kanoy-n-technasmata/](https://www.tanea.gr/2025/06/03/politics/vouli-den-tha-symmetasxei-i-ellada-sto-programma-safe-tis-ee-enimerose-o-dendias/)). Ο ίδιος εξάλλου, ενημερώνοντας την Επιτροπή Εξοπλιστικών Προγραμμάτων της Βουλής στις 3 Ιουνίου 2025, υποστήριξε ότι η Ελλάδα δεν θα συμμετάσχει στο πρόγραμμα SAFE αλλά ότι ενδιαφέρεται για την ένταξή της στο πρόγραμμα ReArm Europe (<https://www.tanea.gr/2025/06/03/politics/vouli-den-tha-symmetasxei-i-ellada-sto-programma-safe-tis-ee-enimerose-o-dendias/>).

Αναλύοντας την πρόταση κανονισμού της Επιτροπής ΕΕ (με ανάρτησή του της 27ης Μαΐου 2025 στο X, πριν από την τροποποίησή της) από πολιτική σκοπιά, ο καθηγητής Ιωάννης Βαληνάκης υποστηρίζει ότι «ανοίγει ο δρόμος για συμμετοχή χωρών όπως η Τουρκία σε κοινές επενδύσεις στην ευρωπαϊκή άμυνα. Η Κερκόπορτα της ΕΕ άνοιξε με κίνδυνο να εξελιχθεί σε “αψίδα του (τουρκικού) θριάμβου”.

Τα κατόπιν εορτής ελληνικά αιτήματα απορρίφθηκαν, η Τουρκία μπήκε στο ευρωπαϊκό “ιερό”, μείναμε με μια (επικοινωνιακή) Εθνική Δήλωση και τη συνήθη ψευδαίσθηση μιας μελλοντικής αντιστροφής». Η σχετική ανάρτηση ενσωματώνεται και σε ανώνυμο άρθρο της ιστοσελίδας BreakNews της ίδιας ημέρας με τίτλο «Η ΕΕ ανοίγει τις πύλες στην Τουρκία για αμυντικά κονδύλια! “Καταπέλτης” ο καθηγητής Ιωάννης Βαληνάκης κατά της πολιτικής Μητσοτάκη», με την επισήμανση του ιδίου του καθηγητή ότι η Ευρώπη «ανοίγει τις πύλες της στην Τουρκία, όχι με **προαπαιτούμενα, όχι με πολιτικούς όρους**, αλλά με προσκλήσεις και δάνεια, χωρίς να δίνει καμία αξία στην...ασθενή ρητορική διαμαρτυρία της κυβέρνησης Μητσοτάκη» (η έμφαση είναι της ιστοσελίδας)(<https://www.newsbreak.gr/politiki/883776/i-ee-anoigei-tiw-pyles-stin-toyrkia-gia-amyntika-kondylia-katapeltis-o-kathigitis-ioannis-valinakis-kata-tis-poltikis-mitsotaki/>).

Σε επίπεδο ΕΕ, με σχετική δήλωσή του, ο εκπρόσωπος τύπου της Επιτροπής ΕΕ επιβεβαιώνει ότι οι «**ανησυχίες**» της Ελλάδας και της Κύπρου «**έχουν ληφθεί σοβαρά υπόψη** όταν προτάθηκε ο κανονισμός SAFE». Πάντα κατά τον ίδιο, το άρθρο 16 «είναι σαφές». «Η συμμετοχή μιας τρίτης χώρας μπορεί να αποκλειστεί αν η εν λόγω τρίτη χώρα θέτει άμεση απειλή στην άμυνα ή την ασφάλεια ενός κράτους μέλους της ΕΕ ή σε ολόκληρη την ΕΕ» (<https://www.naftemporiki.gr/politics/1961475/ti-simainei-i-symmetochi-tis-toyrkias-sto-safe-ta-erotimata-gia-ellada/>).

Την ίδια άποψη εκφράζει και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Antonio Costa σε συνέντευξή του στην εφημερίδα Καθημερινή της 7ης Ιουνίου 2025 [«Σεβαστές οι ανησυχίες της Ελλάδας για το SAFE» (<https://www.kathimerini.gr/opinion/interviews/563652532/synenteyxi-antonio-kosta-sevast-es-oi-anisychies-tis-elladas-gia-to-safe/>)]].

Τέλος, στο πλαίσιο της 3ης Διάσκεψης του ΟΗΕ για τους Ωκεανούς η οποία διεξήχθη στη Νίκαια της Γαλλίας από τις 7 έως και τις 9 Ιουνίου 2025, ο Γάλλος πρόεδρος Emmanuel Macron τόνισε χωρίς υπεκφυγές, με δηλώσεις του ενώπιον παράλληλης με τη Διάσκεψη επιστημονικής ομάδας εργασίας, παρουσία της προέδρου της Επιτροπής ΕΕ, του Έλληνα πρωθυπουργού και του αρμόδιου για την Αλιεία και τη Θαλάσσια Πολιτική Επιτρόπου, ότι πρέπει να προστατεύσουμε τις ΑΟΖ μας και «να είμαστε ανυποχώρητοι όταν απειλείται η εδαφική κυριαρχία ορισμένων από τους συμμάχους μας. Αναφέρομαι στους Έλληνες ή Κύπριους φίλους μας. Πρέπει να προστατεύσουμε τα χωρικά μας ύδατα και [όλες] τις θαλάσσιες ζώνες μας παντού.

Επομένως, στις προσπάθειες για ασφάλεια και άμυνα που καταβάλλουν όλοι οι Ευρωπαίοι με τη στήριξη της Επιτροπής ΕΕ θα πρέπει να συμπεριληφθεί και η συμφωνία για τους ωκεανούς» (<https://www.ertnews.gr/eidiseis/diethni/makron-gia-ellada-kypro-na-eimaste-anypoxoritoi-otan-apeileitai-i-edafiki-kyriarxia-symmaxon-mas>).

Όσον αφορά στη σχετική ειδησεογραφία, ο δημοσιογράφος Δημοσθένης Γκαβέας αναδεικνύει τα εμπόδια της συμμετοχής της Τουρκίας στο πρόγραμμα χρηματοδότησης από τον κανονισμό SAFE (<https://www.huffingtonpost.gr/entry/empodia-e-semmetoches-tourkias-sto-neo-amentiko-proγραμμα-safe-tes-ee-gr-683601e6e4b0a70b65d5b65a>). Διερωτώμενος εάν η συμμετοχή της Τουρκίας στην ευρωπαϊκή άμυνα μπορεί να θεωρηθεί ως εθνική αποτυχία, ο Κωνσταντίνος Μπαλωμένος διατυπώνει την άποψη ότι η «τρέχουσα συγκυρία αποτελεί χρυσή ευκαιρία για την Ελλάδα», η οποία μπορεί να την εκμεταλλευτεί στρατηγικά για να περιορίσει την επιθετικότητα της γείτονος και να την αναγκάσει να σεβαστεί το ευρωπαϊκό θεσμικό πλαίσιο άμυνας και ασφάλειας (<https://hellasjournal.com/2025/06/i-symmetochi-tis-tourkias-stin-evropaiki-amyna-einai-ethniki-apotychia-i-ethniki-efkairia-i-ellada-borei-na-tin-ekmetalleftei-stratigika-gia-na-periorisei-tin-epithetikotita-tis/>).

Εν κατακλείδι, μετριάζοντας το διακύβευμα υπό το πρίσμα του εθνικού συμφέροντος της Ελλάδας, θα μπορούσε να υποστηριχθεί με βάση τα γνωστά δεδομένα ότι τα 150 δισεκατομμύρια ευρώ του μηχανισμού SAFE (για τα οποία γίνεται πολύς θόρυβος στη χώρα μας) θα αποτελούν **δανειοδότηση** με ευνοϊκούς όρους, το 65% των οποίων θα δοθεί σε αμιγώς ευρωπαϊκούς φορείς, ενώ το μέγα διακύβευμα των 650 δισεκατομμυρίων ευρώ του προγράμματος ReArm Europe θα αφορά στη **χρηματοδότηση**, στα κίνητρα συμπαράγωγής και στις δημοσιονομικές ελαφρύνσεις αποκλειστικά για τα κράτη μέλη.

Ε. ΤΕΛΙΚΟ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Κατά την άποψή μου, ζητούμενο για την Ελλάδα στην προκειμένη περίπτωση είναι να μην εκληφθεί η άρση του casus belli, την οποία ο Έλληνας πρωθυπουργός θέτει επιμόνως το τελευταίο διάστημα εντός και εκτός Ελλάδας (είτε γίνει δεκτή από τουρκικής πλευράς, κάτι μάλλον απίθανο, είτε όχι) ως **αντάλλαγμα** ή ως **προϋπόθεση** για τη συμμετοχή της Τουρκίας στη χρηματοδότηση των κοινών προμηθειών από την ΕΕ.

Αντιθέτως, θα πρέπει να **επιτευχθεί την κατάλληλη στιγμή ο αυτόματος αποκλεισμός της από το πρόγραμμα SAFE ως μη συμμεριζόμενης τα ιδεώδη της Ένωσης τρίτης χώρας σε περίπτωση μη ευθυγράμμισής της**, για όλους στους προεκτεθέντες λόγους.

Σε μια Ένωση δικαίου ισχύουν νομικοί κανόνες και υφίστανται θεσμικά όργανα, πέρα από τα συμφέροντα των μικρών κρατών μελών και τη δύναμη επιβολής των μεγάλων, ικανά να διασφαλίσουν και υλοποιήσουν στο ακέραιο, προς το **κοινό συμφέρον της Ένωσης και του συνόλου των κρατών μελών της**, τις προδιαγραφές και τα προαπαιτούμενα όλων των πράξεών της, συμπεριλαμβανομένου του κανονισμού SAFE, χωρίς εξαιρέσεις ή παρεκκλίσεις.

Μια επιπλέον ασφαλιστική δικλείδα για την Ελλάδα συνιστά, σε ένα δεύτερο στάδιο, η απαιτούμενη **ομοφωνία** κατά τη σύναψη της αναγκαίας διεθνούς συμφωνίας μεταξύ

της Ένωσης και της Τουρκίας προκειμένου να χαρακτηριστεί ή μη ως επιλέξιμη τρίτη χώρα βάσει των προβλεπόμενων συναφώς κριτηρίων.

Δεχόμενοι ότι η διπλωματία είναι η τέχνη του **συγκερασμού του ευκαταίου και του εφικτού** στις διεθνείς σχέσεις, της ίδιας της Ένωσης και των κρατών μελών της συμπεριλαμβανομένων, διαπιστώνουμε σε τελευταία ανάλυση ότι η **στάθμιση** και η **εξισορρόπηση** του εθνικού συμφέροντος των κρατών μελών, όσον αφορά ειδικότερα στην Ελλάδα, σε σχέση με το κοινό συμφέρον της Ένωσης μπορούν κάλλιστα να επιτευχθούν στη συγκεκριμένη συγκυρία και να οδηγήσουν στο βέλτιστο δυνατό αποτέλεσμα με τη **συνεχή επαγρύπνηση, την επίδειξη αυτοσυγκράτησης και την επιμονή στην ενωσιακή νομιμότητα**.

Οι εξελίξεις επί του θέματος, οι οποίες αναμένεται να είναι καταιγιστικές, θα αποδείξουν στην πράξη εάν, απέναντι στον δογματισμό, τον κατευνασμό και τον άκρατο εθνικισμό, θα επικρατήσει το καλώς εννοούμενο εθνικό συμφέρον και ο υγιής πατριωτισμός, σε πλήρη εναρμόνιση με το ενωσιακό κεκτημένο.

Εναπόκειται στην ίδια την Ελλάδα να υποστηρίξει συνεχώς και σθεναρά και να υπενθυμίζει πειστικά και πιεστικά στους εταίρους της τους κινδύνους που ελλοχεύουν από την τουρκική αναθεωρητική πολιτική, η οποία έρχεται σε πλήρη αντίθεση προς το ενωσιακό αξιακό σύστημα αλλά και προς το συμφέρον της ίδιας της Ένωσης για την εξοπλιστική αυτονομία της. Το πάθημα λόγω της ενεργειακής εξάρτησής της από τη Ρωσία, αφενός, και της αμυντικής «εγκατάλειψής της» από τις ΗΠΑ, αφετέρου, πρέπει να γίνει μάθημα σε όλους, στα κράτη μέλη, στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στα θεσμικά όργανά της.

ΥΓ: «Τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 26ης Ιουνίου 2025 διαψεύδουν τις Κασσάνδρες (βλέπε ιδίως σημεία 21, 48 και 51 των συμπερασμάτων, όπως κατωτέρω:

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο

Βρυξέλλες, 26 Ιουνίου

2025 (OR. en)

EUCO 12/25 CO EUR 10 CONCL

4 ΣΗΜΕΙΩΜΑ Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου Αποδέκτης: Αντιπροσωπίες

Θέμα: Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (26 Ιουνίου 2025) - Συμπεράσματα

Επισυνάπτονται για τις αντιπροσωπίες τα συμπεράσματα της ανωτέρω συνόδου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 1 EL Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τιμά την 40ή επέτειο από την υπογραφή της συμφωνίας του Σένγκεν και τονίζει ότι ο χώρος Σένγκεν αποτελεί ένα από τα θεμελιώδη επιτεύγματα της Ευρώπης, το οποίο στηρίζει την ελεύθερη κυκλοφορία, ενισχύει την ασφάλεια και προωθεί τη διασυνοριακή ζωή και την ενιαία αγορά. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο γιορτάζει τρία θεμελιώδη ορόσημα στην ιστορία της Ευρωπαϊκής Ένωσης: την υπογραφή των συνθηκών προσχώρησης της Ισπανίας και της Πορτογαλίας πριν από 40 χρόνια, την προσχώρηση της Αυστρίας, της Φινλανδίας και της Σουηδίας πριν από 30 χρόνια και την υπογραφή των συνθηκών προσχώρησης της Βουλγαρίας και της Ρουμανίας πριν από 20 χρόνια. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει τη σημασία της διεύρυνσης ως γεωστρατηγικής επένδυσης στην ειρήνη, την ασφάλεια, τη σταθερότητα και την ευημερία. * * * I. ΟΥΚΡΑΝΙΑ 1. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη σε ανταλλαγή απόψεων με τον Πρόεδρο της Ουκρανίας, Volodymyr Zelenskyy. 2. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζήτησε τις τελευταίες εξελίξεις σχετικά με την Ουκρανία. Το κείμενο που περιέχεται στο έγγραφο EUCO 16/25 υποστηρίχθηκε σθεναρά από 26 αρχηγούς κρατών και κυβερνήσεων. 3. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επανέλθει στο θέμα στην επόμενη σύνοδό του. II. ΜΕΣΗ ΑΝΑΤΟΛΗ 4. Έχοντας κατά νου τα προηγούμενα συμπεράσματά του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε την κατάσταση και τις πλέον πρόσφατες εξελίξεις στη Μέση Ανατολή, ιδίως την καταστροφική ανθρωπιστική κατάσταση στη Γάζα, και τις τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά το Ιράν. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 2 EL 5. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί την άμεση κατάπαυση του πυρός στη Γάζα και την άνευ όρων απελευθέρωση όλων των ομήρων, με κατάληξη τον οριστικό τερματισμό των εχθροπραξιών. Οικτρίζει τη δεινή ανθρωπιστική κατάσταση στη Γάζα, τον απαράδεκτο αριθμό θυμάτων μεταξύ των αμάχων και τα επίπεδα λιμού. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Ισραήλ να άρει πλήρως τον αποκλεισμό της Γάζας, να επιτρέψει την άμεση, απρόσκοπτη πρόσβαση και τη διαρκή διανομή ανθρωπιστικής βοήθειας μεγάλης κλίμακας στη Γάζα και σε ολόκληρη την έκτασή της και να επιτρέψει στα Ηνωμένα Έθνη και τους οργανισμούς τους, και στις ανθρωπιστικές οργανώσεις, να εργαστούν ανεξάρτητα και αμερόληπτα για τη διάσωση ζωών και τη μείωση των δεινών. Το Ισραήλ πρέπει να συμμορφώνεται πλήρως με τις υποχρεώσεις του βάσει

του διεθνούς δικαίου, συμπεριλαμβανομένου του διεθνούς ανθρωπιστικού δικαίου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει την επιτακτική ανάγκη να διασφαλίζεται πάντοτε η προστασία όλων των αμάχων, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων στον ανθρωπιστικό τομέα, καθώς και των μη στρατιωτικών υποδομών, συμπεριλαμβανομένων των ιατρικών εγκαταστάσεων, των σχολείων και των εγκαταστάσεων των Ηνωμένων Εθνών. Εκφράζει λύπη για την άρνηση της Χαμάς να παραδώσει τους εναπομείναντες ομήρους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει την έκθεση περί της συμμόρφωσης του Ισραήλ με το άρθρο 2 της συμφωνίας σύνδεσης ΕΕ-Ισραήλ και καλεί το Συμβούλιο να συνεχίσει τις συζητήσεις για επακόλουθες ενέργειες, κατά περίπτωση, τον Ιούλιο του 2025, λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη της κατάστασης επί τόπου. 6. Υπενθυμίζοντας τα συμπεράσματά του της 17ης Οκτωβρίου 2024, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι καταδικάζει απερίφραστα την κλιμάκωση στη Δυτική Όχθη, συμπεριλαμβανομένης της Ανατολικής Ιερουσαλήμ, σε συνέχεια των αυξημένων βιαιοτήτων των εποίκων, της επέκτασης των παράνομων οικισμών τους και της στρατιωτικής επιχείρησης του Ισραήλ. Καλεί εκ νέου το Συμβούλιο να προωθήσει την επεξεργασία περαιτέρω περιοριστικών μέτρων κατά εξτρεμιστών εποίκων και οντοτήτων και οργανώσεων που τους υποστηρίζουν. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί να συνεχιστεί η επεξεργασία περιοριστικών μέτρων κατά της Χαμάς. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 3 EL 7. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει σταθερά προσηλωμένη σε μια διαρκή και βιώσιμη ειρήνη με βάση τη λύση των δύο κρατών. Η Ευρωπαϊκή Ένωση προτρέπει να συμβάλει σε κάθε προσπάθεια για υλοποίηση αυτής της λύσης και καλεί όλα τα μέρη να απέχουν από ενέργειες που υπονομεύουν τη βιωσιμότητά της. Θα συνεχίσει να συνεργάζεται με περιφερειακούς και διεθνείς εταίρους για την επίτευξη του στόχου αυτού. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει να υποστηρίζει την Παλαιστινιακή Αρχή και το μεταρρυθμιστικό της πρόγραμμα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσβλέπει στην επερχόμενη διεθνή διάσκεψη υψηλού επιπέδου για την ειρηνική διευθέτηση του ζητήματος της Παλαιστίνης και την εφαρμογή της λύσης δύο κρατών. Ιράν 8. Η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει σταθερά προσηλωμένη στην ειρήνη, την ασφάλεια και τη σταθερότητα στη Μέση Ανατολή. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την παύση των εχθροπραξιών και προτρέπει όλα τα μέρη να συμμορφωθούν με το διεθνές δίκαιο, να επιδείξουν αυτοσυγκράτηση και να απόσχουν από την ανάληψη δράσης που θα μπορούσε να οδηγήσει σε νέα κλιμάκωση. Η Ευρωπαϊκή Ένωση δήλωνε ανέκαθεν σαφώς ότι δεν πρέπει ποτέ να επιτραπεί στο Ιράν να αποκτήσει πυρηνικό όπλο και ότι το Ιράν πρέπει να συμμορφωθεί με τις νομικά δεσμευτικές υποχρεώσεις του στον τομέα των πυρηνικών διασφαλίσεων δυνάμει της Συνθήκης για τη Μη Διάδοση των Πυρηνικών Όπλων. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει να συμβάλλει σε όλες τις διπλωματικές προσπάθειες για τη μείωση των εντάσεων και την εξεύρεση βιώσιμης λύσης στο ιρανικό πυρηνικό ζήτημα, η οποία μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω διαπραγματεύσεων. Συρία 9. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την πρόσφατη άρση οικονομικών κυρώσεων κατά της Συρίας, στο πλαίσιο της σταδιακής και αναστρέψιμης προσέγγισης της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Υπενθυμίζει τη σημασία μιας ειρηνικής και χωρίς αποκλεισμούς μετάβασης στη Συρία, χωρίς

επιβλαβείς ξένες παρεμβάσεις, της προστασίας των δικαιωμάτων των Συρίων κάθε εθνικής και θρησκευτικής ομάδας, χωρίς διακρίσεις, και της μεταβατικής δικαιοσύνης και συμφιλίωσης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καταδικάζει την πρόσφατη τρομοκρατική επίθεση στην εκκλησία του Προφήτη Ηλία (Mar Elias) στη Δαμασκό και ζητεί να λογοδοτήσουν οι υπεύθυνοι. Η ανεξαρτησία, η κυριαρχία και η εδαφική ακεραιότητα της Συρίας εντός ασφαλών συνόρων θα πρέπει να γίνονται απολύτως σεβαστές, σύμφωνα με το διεθνές δίκαιο. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 4 EL Λίβανος 10. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει την υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τον λαό του Λιβάνου και επικροτεί τις προσπάθειες των νέων αρχών να σταθεροποιήσουν την οικονομική κατάσταση και την κατάσταση της ασφάλειας. Υποστηρίζει την κυριαρχία και την εδαφική ακεραιότητα του κράτους του Λιβάνου και υπενθυμίζει τον θεμελιώδη σταθεροποιητικό ρόλο που έχει στο νότιο Λίβανο η Προσωρινή Δύναμη των Ηνωμένων Εθνών στον Λίβανο (UNIFIL). Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει την έκκλησή του προς όλα τα μέρη να εφαρμόσουν τους όρους της συμφωνίας κατάπαυσης του πυρός της 27ης Νοεμβρίου 2024 και την απόφαση 1701 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών. III. ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΑΜΥΝΑ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑ 11. Υπενθυμίζοντας τα συμπεράσματά του της 6ης Μαρτίου 2025, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει ότι η Ευρώπη πρέπει να καταστεί πιο κυρίαρχη, πιο υπεύνη για την άμυνά της και καλύτερα εξοπλισμένη για να ενεργεί και να αντιμετωπίζει αυτόνομα και με συντονισμένο τρόπο τις άμεσες και τις μελλοντικές προκλήσεις και απειλές, υιοθετώντας μια προσέγγιση 360 μοιρών. Ο επιθετικός πόλεμος της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας και οι επιπτώσεις του στην ευρωπαϊκή και την παγκόσμια ασφάλεια σε ένα μεταβαλλόμενο περιβάλλον αποτελούν πρόκληση για την ίδια την ύπαρξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προκειμένου να επιτύχει τον στόχο του για αποφασιστική ενίσχυση της αμυντικής ετοιμότητας της Ευρώπης εντός της επόμενης πενταετίας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε την πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή των προηγούμενων συμπερασμάτων του. 12. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι μια ισχυρότερη και ικανότερη Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας θα συμβάλει θετικά στην παγκόσμια και τη διατλαντική ασφάλεια και θα λειτουργήσει συμπληρωματικά προς το NATO, το οποίο παραμένει θεμέλιο της συλλογικής άμυνας των κρατών που είναι μέλη του. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 5 EL 13. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει την ανάγκη να συνεχιστεί η σημαντική αύξηση των δαπανών για την άμυνα και την ασφάλεια της Ευρώπης και να βελτιωθούν οι από κοινού επενδύσεις, σημειώνοντας επίσης τη δέσμευση που αναλήφθηκε κατά τη σύνοδο κορυφής του NATO του Ιουνίου 2025 από τα κράτη μέλη που είναι επίσης μέλη του NATO. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα κράτη μέλη να συντονίσουν μεταξύ τους την εφαρμογή των σχετικών δεσμεύσεων. Υπενθυμίζοντας τα συμπεράσματά του της 20ής Μαρτίου 2025 σχετικά με τη συνέχιση των εργασιών για τις συναφείς επιλογές χρηματοδότησης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επανεξέτασε τις εργασίες που πραγματοποιήθηκαν. 14. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρετίζει την έκδοση του κανονισμού για τη θέσπιση του μέσου δράσης για την ασφάλεια στην Ευρώπη (SAFE) και την επικείμενη ενεργοποίηση εθνικών ρητρών διαφυγής στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Το Ευρωπαϊκό

Συμβούλιο καλεί τους συννομοθέτες να εξετάσουν ταχέως, με σκοπό την ταχεία επίτευξη συμφωνίας, την πρόταση για την παροχή κινήτρων για επενδύσεις που σχετίζονται με την άμυνα στον προϋπολογισμό της ΕΕ και να προωθήσουν τις εργασίες σχετικά με την πρόταση για την αντιμετώπιση προκλήσεων στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας στο πλαίσιο της ενδιάμεσης επανεξέτασης της πολιτικής συνοχής, υπενθυμίζοντας παράλληλα τον εθελοντικό χαρακτήρα τυχόν σχετικής χρήσης κονδυλίων. Υπενθυμίζει τη σημασία της κινητοποίησης ιδιωτικής χρηματοδότησης για την αμυντική βιομηχανία, επικροτεί τις προσπάθειες της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων εν προκειμένω, και την καλεί να συνεχίσει τις προσπάθειες όσον αφορά την προσαρμογή των πρακτικών της για τη δανειοδότηση της αμυντικής βιομηχανίας, ιδίως συνεχίζοντας την επαναξιολόγηση του καταλόγου των εξαιρούμενων δραστηριοτήτων και αυξάνοντας τον όγκο της διαθέσιμης χρηματοδότησης στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας, διαφυλάσσοντας παράλληλα τις λειτουργίες της και την χρηματοδοτική της ικανότητα. 15. Λαμβάνοντας υπόψη τον επείγοντα χαρακτήρα της ενίσχυσης της ευρωπαϊκής τεχνολογικής και βιομηχανικής βάσης στον τομέα της άμυνας σε ολόκληρη την Ένωση, ώστε να είναι σε θέση να παράγει και να προμηθεύει καλύτερα εξοπλισμό στις ποσότητες και με τον επιταχυνόμενο ρυθμό που απαιτούνται, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει τη σημασία της συγκέντρωσης της ζήτησης, της εναρμόνισης των απαιτήσεων, της τυποποίησης και των ομαδοποιημένων προμηθειών, καθώς και της ορθής λειτουργίας και της περαιτέρω ενοποίησης της ευρωπαϊκής αμυντικής αγοράς σε ολόκληρη την Ένωση. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 6 EL 16. Οι εργασίες σχετικά με τις δυνατότητες στους τομείς προτεραιότητας που προσδιορίστηκαν σε επίπεδο ΕΕ πρέπει να επιταχυνθούν, σε πλήρη συνοχή με το NATO. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει την ταχεία ανάπτυξη και παράδοση συνεργατικών έργων εν προκειμένω, μεταξύ άλλων με την πλήρη αξιοποίηση του SAFE. Ειδικότερα, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικροτεί τις εργασίες για τον προσδιορισμό συγκεκριμένων ευκαιριών και για τη συγκέντρωση της ζήτησης στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας. Υπογραμμίζει την ανάγκη τα κράτη μέλη να προωθήσουν ταχέως τις εργασίες, μεταξύ άλλων για την εκτέλεση των πλέον προχωρημένων βραχυπρόθεσμων έργων και τη δρομολόγηση μακροπρόθεσμων πρωτοβουλιών, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Άμυνας, της Ύπατης Εκπροσώπου και της Επιτροπής. Στο πλαίσιο αυτό, θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στους στρατηγικούς παράγοντες διευκόλυνσης και στην καινοτομία στον τομέα της άμυνας, προκειμένου να αξιοποιηθούν πλήρως οι δυνατότητες των νέων τεχνολογιών. 17. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενθαρρύνει περαιτέρω εργασίες ώστε να δοθεί η δυνατότητα στην ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία —συμπεριλαμβανομένων των ΜμΕ και των επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης— να αυξήσει την παραγωγή. Ειδικότερα, μετά την πολιτική συμφωνία που επιτεύχθηκε στο Συμβούλιο σχετικά με την πρόταση για το πρόγραμμα για την ευρωπαϊκή αμυντική βιομηχανία (EDIP), το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τους συννομοθέτες να ολοκληρώσουν ταχέως τις διαπραγματεύσεις. Τους παροτρύνει επίσης να επιταχύνουν τις εργασίες επί των προτάσεων Omnibus για την αμυντική ετοιμότητα. 18. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η άμυνα

όλων των χερσαίων, εναέριων και θαλάσσιων συνόρων της ΕΕ συμβάλλει στην ασφάλεια της Ευρώπης στο σύνολό της, ιδίως όσον αφορά τα ανατολικά σύνορα της ΕΕ, λαμβανομένων υπόψη των απειλών εκ μέρους της Ρωσίας και της Λευκορωσίας.

19. Επιπλέον, λαμβανομένων υπόψη των απειλών για τα υπόλοιπα σύνορα της ΕΕ, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει τη σημασία της άμυνάς τους. 20. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο να υποβάλουν περαιτέρω προτάσεις για την ενίσχυση της στρατιωτικής κινητικότητας, ώστε να καταστεί δυνατή η αποτελεσματική μετακίνηση αμυντικού εξοπλισμού και προσωπικού σε ολόκληρη την Ένωση. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 7 EL 21. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τη σημασία της συνεργασίας με ομονοούντες εταίρους, που συμμερίζονται τους στόχους μας στον τομέα της εξωτερικής πολιτικής και της πολιτικής ασφαλείας. Χαιρετίζει, εν προκειμένω, τις πρόσφατες εταιρικές σχέσεις της ΕΕ με το Ηνωμένο Βασίλειο και τον Καναδά στον τομέα της ασφάλειας και της άμυνας. 22. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επανεξετάσει την πρόοδο κατά τη σύνοδό του τον Οκτώβριο του 2025 και θα συζητήσει τα επόμενα βήματα για την υλοποίηση του στόχου του όσον αφορά την αμυντική ετοιμότητα. Καλεί την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο να παρουσιάσουν οδικό χάρτη για τον σκοπό αυτό. 23. Τα ανωτέρω ισχύουν με την επιφύλαξη του ιδιαίτερου χαρακτήρα της πολιτικής περί ασφάλειας και άμυνας ορισμένων κρατών μελών, λαμβάνουν δε υπόψη τα συμφέροντα όλων των κρατών μελών στους τομείς της ασφάλειας και της άμυνας, σύμφωνα με τις Συνθήκες. IV. Η ΕΕ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ 24. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζήτησε τις προετοιμασίες για τις προσεχείς διασκέψεις κορυφής με τρίτες χώρες και τις σχέσεις με τους εταίρους, υπό το πρίσμα του τρέχοντος παγκόσμιου πολιτικού και οικονομικού πλαισίου. V. ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ 25. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη σε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με τις οικονομικές εξελίξεις. Υπογραμμίζει ότι η τόνωση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης και η περαιτέρω ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς είναι καίριας σημασίας για τη διατήρηση της ευημερίας και του κοινωνικού μοντέλου της Ευρώπης, και ότι θα συμβάλουν στην ενίσχυση της παγκόσμιας επιρροής και θέσης της ΕΕ ως προβλέψιμου, αξιόπιστου και φερέγγυου εταίρου, μεταξύ άλλων με την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του ευρώ. 26. Υπενθυμίζοντας τα συμπεράσματά του της 20ής Μαρτίου 2025, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ζητεί την περαιτέρω ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ, μεταξύ άλλων μέσω της καινοτομίας και της προώθησης της ευρωπαϊκής τεχνολογικής υπεροχής, ιδίως στις τεχνολογίες αιχμής, για τη γεφύρωση του χάσματος παραγωγικότητας της ΕΕ, την εμβάθυνση της ενιαίας αγοράς και την ενίσχυση της βιομηχανικής βάσης της Ένωσης, με παράλληλη εξασφάλιση ισότιμων όρων ανταγωνισμού. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 8 EL 27. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει την προσήλωση στους στόχους της ενιαίας αγοράς και επαναλαμβάνει τις εκκλήσεις του για άρση των εναπομενόντων φραγμών, ιδίως στους τομείς των υπηρεσιών και των αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των βασικών αγαθών, ώστε να εξαλειφθεί ο κατακερματισμός, να αποτραπεί η δημιουργία νέων φραγμών και να βελτιωθεί η εφαρμογή και η επιβολή των κανόνων της ενιαίας αγοράς. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικροτεί τη «Στρατηγική για μια απλή, απρόσκοπτη και

ισχυρή εσωτερική αγορά» που δημοσίευσε η Επιτροπή και τη «στρατηγική της ΕΕ για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και την επέκτασή τους» και ζητεί την ταχεία έναρξη των εργασιών για την εφαρμογή. 28. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει εκ νέου ότι θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη έμφαση στις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι παραδοσιακές βιομηχανίες, ιδίως οι κλάδοι της αυτοκινητοβιομηχανίας, της ναυτιλίας, της αεροπορίας και οι ενεργοβόρες βιομηχανίες, όπως η χαλυβουργία, η βιομηχανία μετάλλων και η χημική βιομηχανία. Υπογραμμίζει επίσης ότι οι ΜμΕ θα παραμείνουν στο επίκεντρο του οικονομικού και κοινωνικού ιστού της Ευρώπης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει επίσης τη σημασία της επίτευξης αποφασιστικής προόδου όσον αφορά την Ένωση Αποταμιεύσεων και Επενδύσεων. 29. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, κατά περίπτωση με την Ευρωομάδα, να προωθήσουν τις εργασίες για την ενίσχυση του διεθνούς ρόλου του ευρώ, συμπεριλαμβανομένου του ρόλου του ως αποθεματικού νομίσματος και ως νομίσματος συναλλαγών. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 9 EL 30. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τον καίριο ρόλο που έχει για τη διασφάλιση της ανταγωνιστικότητας της Ευρώπης ένα φιλόδοξο και οριζόντιο θεματολόγιο απλούστευσης και βελτίωσης της νομοθεσίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τονίζει τη σημασία μιας προσέγγισης «απλότητας εκ σχεδιασμού». Στο πλαίσιο αυτό, υπενθυμίζει την ανάγκη να συνεχιστούν οι προσπάθειες σε όλα τα επίπεδα —ενωσιακό, εθνικό και περιφερειακό— για τη διασφάλιση ενός κανονιστικού πλαισίου σαφούς, απλού, έξυπνου και φιλικού προς την καινοτομία και τις ΜμΕ, χωρίς να υπονομεύονται η προβλεψιμότητα, οι στόχοι πολιτικής και τα υψηλά πρότυπα. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικροτεί την πρόοδο που έχει επιτευχθεί μέχρι στιγμής και προτρέπει τους συννομοθέτες να διατηρήσουν τη δυναμική προκειμένου να συμφωνηθούν ταχέως οι δέσμες μέτρων απλούστευσης της Επιτροπής. Χαιρετίζει την πρόθεση της Επιτροπής να δώσει συνέχεια με περαιτέρω πρωτοβουλίες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή και τους συννομοθέτες να αποφύγουν την υπερβολική ρύθμιση και την προσθήκη διοικητικών επιβαρύνσεων καθ' όλη τη διάρκεια της νομοθετικής διαδικασίας και της διαδικασίας εφαρμογής. 31. Υπό το πρίσμα της παγκόσμιας αστάθειας και της πίεσης στις αγορές ενέργειας, και του αντικτύπου τους στην ανταγωνιστικότητα της Ευρώπης, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει τη σημασία της οικοδόμησης μιας πραγματικής Ενεργειακής Ένωσης πριν από το 2030 με μια πλήρως ολοκληρωμένη και διασυνδεδεμένη αγορά ενέργειας της ΕΕ, η οποία θα διασφαλίζει την ενεργειακή ασφάλεια και ανθεκτικότητα, καθώς και την ασφάλεια του εφοδιασμού με οικονομικά προσιτή και καθαρή ενέργεια για όλα τα κράτη μέλη, μεταξύ άλλων μέσω εύρωστων, αξιόπιστων και ασφαλών ενεργειακών συστημάτων και με αύξηση της παραγωγής ενέργειας. 32. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει τη σημασία της μείωσης των ενεργειακών εξαρτήσεων για την ανταγωνιστικότητα και τη στρατηγική αυτονομία της Ευρώπης και χαιρετίζει την πρόοδο που έχει επιτευχθεί από το 2022. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει τη σημασία της ασφάλειας του εφοδιασμού, της οικονομικής προσιτότητας και της ασφάλειας δικαίου, καθώς και της απάντησης στις ανησυχίες των κρατών μελών, με πνεύμα αλληλεγγύης, μεταξύ άλλων με σκοπό την

εξασφάλιση οικονομικά βιώσιμων εναλλακτικών οδών διαμετακόμισης ενέργειας, λαμβανομένων ιδίως υπόψη των ιδιαιτεροτήτων των περικλειστων χωρών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί την Επιτροπή να στηρίξει τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση αυτών των ανησυχιών και χαιρετίζει τη διαδικασία που συμφωνήθηκε μεταξύ της Επιτροπής και της Σλοβακίας, ενώ καλεί τα άλλα κράτη μέλη να υποστηρίξουν τους συμφωνηθέντες στόχους, κατά περίπτωση. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 10 EL 33. Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συζήτησε τις ολοκληρωμένες ειδικές ανά χώρα συστάσεις βάσει οριζόντιου σημειώματος. 34. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επικροτεί το γεγονός ότι η Βουλγαρία πληροί όλα τα κριτήρια σύγκλισης όπως ορίζονται στη Συνθήκη. Προσυπογράφει την πρόταση της Επιτροπής να υιοθετήσει η Βουλγαρία το ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2026 και καλεί το Συμβούλιο να εγκρίνει γρήγορα τις σχετικές προτάσεις της Επιτροπής. 35. Τον Οκτώβριο του 2025 το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο θα επανέλθει στην ανταγωνιστικότητα και την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση για να αξιολογήσει την πρόοδο και να παράσχει περαιτέρω καθοδήγηση. VI. ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗ 36. Υπενθυμίζοντας τα προηγούμενα συμπεράσματά του, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε την πρόοδο στην εφαρμογή τους, μεταξύ άλλων υπό το φως της πρόσφατης επιστολής της Προέδρου της Επιτροπής, και ενθαρρύνει την εντατικοποίηση των εργασιών ιδίως όσον αφορά: την εξωτερική διάσταση, ιδίως μέσω συνολικών εταιρικών σχέσεων· τη θέση σε εφαρμογή της εκδοθείσας νομοθεσίας της ΕΕ καθώς και την εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας· την πρόληψη και την καταπολέμηση της αντικανονικής μετανάστευσης, μεταξύ άλλων με νέους τρόπους που συνάδουν με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο· τις προσπάθειες για διευκόλυνση, αύξηση και επιτάχυνση των επιστροφών, με χρήση όλων των σχετικών πολιτικών, μέσων και εργαλείων της ΕΕ· τις έννοιες των ασφαλών τρίτων χωρών και των ασφαλών χωρών καταγωγής· την καταπολέμηση της εργαλειοποίησης, της εμπορίας και της διακίνησης ανθρώπων· την ευθυγράμμιση της πολιτικής θεωρήσεων των γειτονικών χωρών· καθώς και τις ασφαλείς και νόμιμες οδούς σύμφωνα με τις εθνικές αρμοδιότητες. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει την αποφασιστικότητα της ΕΕ να ενισχύσει την ασφάλεια στα εξωτερικά σύνορά της και να εξασφαλίσει τον αποτελεσματικό έλεγχο τους, σύμφωνα με το ενωσιακό και το διεθνές δίκαιο. 37. Ειδικότερα, καλεί τους συννομοθέτες να συνεχίσουν να εξετάζουν τις πρόσφατες νομοθετικές προτάσεις της Επιτροπής. Σημειώνει τις εν εξελίξει συζητήσεις σχετικά με τις επιστροφές, την κατάρτιση καταλόγου ασφαλών χωρών καταγωγής σε επίπεδο Ένωσης και την εφαρμογή της έννοιας της ασφαλούς τρίτης χώρας. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 11 EL VII. ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΗΣ ΜΟΛΔΑΒΙΑΣ 38. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο αναμένει την πρώτη σύνοδο κορυφής Μολδαβίας – ΕΕ που θα πραγματοποιηθεί στις 4 Ιουλίου 2025 και επαναλαμβάνει τη σταθερή στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την κυριαρχία, την εδαφική ακεραιότητα, την ανθεκτικότητα και την οικονομική ανάπτυξη της Δημοκρατίας της Μολδαβίας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξακολουθήσει να συνεργάζεται στενά με τη Δημοκρατία της Μολδαβίας για την ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της σταθερότητας της χώρας έναντι των επίμονων αποσταθεροποιητικών δραστηριοτήτων της Ρωσίας, συμπεριλαμβανομένων των

υβριδικών επιθέσεων, που στοχεύουν στην υπονόμευση των δημοκρατικών θεσμών της χώρας. 39. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επαναλαμβάνει την αταλάντευτη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την ενταξιακή της πορεία. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συγχαίρει τη Δημοκρατία της Μολδαβίας για τον ρυθμό με τον οποίο προχωρούν οι μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με την προσχώρηση, εκφράζει ικανοποίηση για τη σημαντική πρόοδο που έχει επιτευχθεί και παροτρύνει τη Δημοκρατία της Μολδαβίας και την Επιτροπή να εντατικοποιήσουν τις εργασίες τους στη διαδικασία προσχώρησης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο να προχωρήσει με τα επόμενα βήματα στη διαδικασία προσχώρησης σύμφωνα με την προσέγγιση των ιδίων επιδόσεων, με το άνοιγμα ομάδων κεφαλαίων όταν πληρούνται οι προϋποθέσεις. Σημειώνει δεόντως την αξιολόγηση της Επιτροπής ότι η ομάδα κεφαλαίων «Θεμελιώδη πεδία» είναι έτοιμη να ανοιχτεί.

VIII. ΔΥΤΙΚΑ ΒΑΛΚΑΝΙΑ 40. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο είχε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με την κατάσταση στα Δυτικά Βαλκάνια και υπενθυμίζει τα προηγούμενα συμπεράσματά του. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα συνεχίσει να συνεργάζεται στενά με τα Δυτικά Βαλκάνια και να στηρίζει τις μεταρρυθμιστικές τους προσπάθειες στις πορείες τους προς την ένταξη στην ΕΕ. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο παραμένει προσηλωμένο στην προώθηση της σταδιακής ολοκλήρωσης μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και της περιοχής στη διάρκεια της διαδικασίας διεύρυνσης αυτής καθ'αυτής με τρόπο αναστρέψιμο και βάσει των ιδίων επιδόσεων. Το μέλλον των Δυτικών Βαλκανίων βρίσκεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 12 EL IX. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ 41. Το σοβαρό και οργανωμένο έγκλημα, και η τρομοκρατία, η ριζοσπαστικοποίηση και ο βίαιος εξτρεμισμός, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, αποτελούν μείζονα απειλή για τους ευρωπαίους πολίτες και την ασφάλεια των κρατών μελών. 42. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η διεύρυνση του εγκλήματος στις νόμιμες επιχειρηματικές δομές έχει δυσμενή αντίκτυπο στα δημόσια οικονομικά και στην ενιαία αγορά στο σύνολό της. 43. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να κινητοποιήσουν όλους τους σχετικούς τομείς πολιτικής σε εθνικό και ενωσιακό επίπεδο και να αξιοποιήσουν πλήρως όλα τα υπάρχοντα μέσα για την καταπολέμηση αυτών των φαινομένων. 44. Μετά την παρουσίαση της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την ανάπτυξη ευρωπαϊκής στρατηγικής εσωτερικής ασφάλειας και τις κατευθυντήριες γραμμές που παρέσχε το Συμβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί τα θεσμικά όργανα της ΕΕ και τα κράτη μέλη να αναλάβουν περαιτέρω δράση όπου απαιτείται, ιδίως ενισχύοντας την επιβολή του νόμου και τη δικαστική συνεργασία, μεταξύ άλλων όσον αφορά την αποτελεσματική πρόσβαση σε δεδομένα για σκοπούς επιβολής του νόμου, και εξασφαλίζοντας την ανταλλαγή πληροφοριών, καθώς και μέσω της συνεργασίας με τρίτες χώρες. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 13 EL X. ΕΤΟΙΜΟΤΗΤΑ 45. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο σημειώνει την κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της Υπατης Εκπροσώπου σχετικά με την ευρωπαϊκή στρατηγική για την Ένωση Ετοιμότητας. Επιβεβαιώνει τη σημασία και τον επείγοντα χαρακτήρα του συγκεκριμένου θέματος και παροτρύνει τα κράτη μέλη να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα, την ετοιμότητα και την ικανότητά τους για πρόληψη και αντιμετώπιση κρίσεων με συνεκτικό τρόπο, στο πλαίσιο μιας προσέγγισης για όλους

τους κινδύνους και για το σύνολο της κοινωνίας, λαμβάνοντας υπόψη τα εξελισσόμενα τοπία των κινδύνων και των απειλών. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο και την Επιτροπή να συνεχίσουν τις εργασίες σχετικά με τη συμβολή των πολιτικών της ΕΕ στην ανθεκτικότητα και στην ετοιμότητα στα σχετικά πεδία, συμπεριλαμβανομένης της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών, με σεβασμό των ευθυνών και των αρμοδιοτήτων των κρατών μελών. Υπενθυμίζει τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων ειδών κρίσεων και τη θεμελιώδη ευθύνη των κρατών μελών όσον αφορά τη διαχείριση των εν λόγω κρίσεων. Εν προκειμένω το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καλεί το Συμβούλιο να παράσχει καθοδήγηση στην Επιτροπή προκειμένου να εξετάσει ενδεχόμενες βελτιώσεις της στήριξης που παρέχει η Ευρωπαϊκή Ένωση στα κράτη μέλη στον τομέα της πολιτικής προστασίας, καθώς και σε άλλους συναφείς τομείς πολιτικής στο πλαίσιο των οποίων η στήριξη της ΕΕ παρέχει σαφή προστιθέμενη αξία. Καλεί δε το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο να υποβάλλουν τακτικά εκθέσεις προόδου. XI. ΥΒΡΙΔΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ 46. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο καταδικάζει απερίφραστα όλα τα είδη υβριδικών δραστηριοτήτων κατά της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των κρατών μελών της, καθώς και κατά των εταίρων της. Καταδικάζει ιδίως τη συνεχιζόμενη υβριδική εκστρατεία της Ρωσίας, στο πλαίσιο της οποίας σημειώνονται μεταξύ άλλων δολιοφθορές, ενέργειες διατάραξης κρίσιμων υποδομών, κυβερνοεπιθέσεις, ενέργειες χειραγώγησης των πληροφοριών και παρεμβάσεις, καθώς και προσπάθειες υπονόμευσης της δημοκρατίας, μεταξύ άλλων κατά τις εκλογικές διαδικασίες. Στο πλαίσιο αυτό, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για την έγκριση επιπρόσθετων καταχωρίσεων βάσει του πλαισίου περιοριστικών μέτρων λόγω των αποσταθεροποιητικών δραστηριοτήτων της Ρωσίας, και για τη διεύρυνση του εν λόγω καθεστώτος. Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη θα εξακολουθήσουν να ενισχύουν την ανθεκτικότητά τους και να αξιοποιούν πλήρως όλα τα διαθέσιμα μέσα, συμπεριλαμβανομένης της εργαλειοθήκης της ΕΕ για την αντιμετώπιση υβριδικών απειλών, ειδικότερα για την πρόληψη, την αποτροπή και την αντιμετώπιση των υβριδικών απειλών της Ρωσίας. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 14 EL XII. ΛΟΙΠΑ Εύξεινος Πόντος 47. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει τη σημασία της ασφάλειας και της σταθερότητας στον Εύξεινο Πόντο και εκφράζει ικανοποίηση για την κοινή ανακοίνωση την οποία υπέβαλαν η Επιτροπή και η Ύπατη Εκπρόσωπος σχετικά με τη στρατηγική προσέγγιση της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την περιοχή του Εύξεινου Πόντου. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, σύμφωνα με τα σχετικά συμπεράσματά του, καλεί το Συμβούλιο, την Επιτροπή και την Ύπατη Εκπρόσωπο να προωθήσουν με ταχύτητα τις εργασίες. Βασιζόμενη σε κανόνες διεθνής τάξη 48. Επ' ευκαιρία της 80ής επετείου από την υπογραφή του Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαιώνει τη σταθερή προσήλωση της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην αποτελεσματική πολυμέρεια και στη βασισμένη σε κανόνες διεθνή τάξη με τα Ηνωμένα Έθνη στον πυρήνα της, καθώς και την υποστήριξή της προς τους θεσμούς που εγγυώνται την προστασία του διεθνούς δικαίου, μεταξύ άλλων με την αποτελεσματική προστασία των διεθνών δικαστηρίων και των υπαλλήλων τους. Παγκόσμιο θεματολόγιο 49. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τα αποτελέσματα της διάσκεψης των Ηνωμένων Εθνών για

τους ωκεανούς που πραγματοποιήθηκε στη Νίκαια από τις 9 έως τις 13 Ιουνίου 2025. Μετά την ανακοίνωση του ευρωπαϊκού συμφώνου για τους ωκεανούς από την Επιτροπή, καλεί το Συμβούλιο να προωθήσει τις εργασίες. 50. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προσβλέπει στην τέταρτη διεθνή διάσκεψη για τη χρηματοδότηση της ανάπτυξης, η οποία θα διεξαχθεί στη Σεβίλλη από τις 30 Ιουνίου έως τις 3 Ιουλίου 2025 και θα αποτελέσει σημαντικό βήμα προς τη δημιουργία ενός ανανεωμένου παγκόσμιου πλαισίου χρηματοδότησης της βιώσιμης ανάπτυξης. Συμπεράσματα – 26 Ιουνίου 2025 EUCO 12/25 15 EL 51. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τα αποτελέσματα της συνόδου κορυφής δωρητών υψηλού επιπέδου της GAVI που πραγματοποιήθηκε στις 25 Ιουνίου 2025 και επιβεβαιώνει τη δέσμευση της ΕΕ να προωθήσει την παγκόσμια υγειονομική ασφάλεια, προκειμένου να ενισχύσουμε τη συλλογική μας ετοιμότητα, δυνατότητα αντίδρασης και ανθεκτικότητα έναντι μελλοντικών απειλών κατά της υγείας. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα εξακολουθήσει να εργάζεται για ένα πιο αποτελεσματικό, συντονισμένο και ανθεκτικό παγκόσμιο σύστημα υγείας. Εξωτερικές Σχέσεις 52. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εξέτασε την ανησυχητική κατάσταση στη Λιβύη και τις δυνητικές συνέπειές της, μεταξύ άλλων όσον αφορά την ευρωπαϊκή ασφάλεια, καθώς και όσον αφορά τις μεταναστευτικές ροές. Επιβεβαιώνει την αταλάντευτη στήριξη της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς τη Λιβύη και την αποστολή των Ηνωμένων Εθνών για την υποστήριξη της Λιβύης για την προαγωγή της εθνικής συμφιλίωσης, της θεσμικής ενότητας και ενός διαφανούς και χωρίς αποκλεισμούς διαλόγου, βασισμένου στην ανάληψη ιδίας ευθύνης και στη συναίνεση εντός της Λιβύης. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπενθυμίζει ότι το μνημόνιο συνεννόησης Τουρκίας-Λιβύης για την οριοθέτηση περιοχών θαλάσσιας δικαιοδοσίας στη Μεσόγειο παραβιάζει τα κυριαρχικά δικαιώματα τρίτων κρατών, δεν συνάδει με το δίκαιο της θάλασσας και δεν μπορεί να παραγάγει έννομες συνέπειες για τρίτα κράτη. 53. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο προέβη σε ανταλλαγή απόψεων σχετικά με το Σαχέλ. Η επιδεινούμενη κατάσταση ασφαλείας εξακολουθεί να αποτελεί πηγή ανησυχίας. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο υπογραμμίζει ότι η σταθερότητα του Σαχέλ και της ευρύτερης περιοχής, καθώς και των γειτονικών παράκτιων κρατών, έχει ζωτική σημασία για την ασφάλεια και την ευημερία των πληθυσμών που ζουν στο Σαχέλ, αλλά και για την Ευρωπαϊκή Ένωση. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο εκφράζει ικανοποίηση για τις εργασίες που πραγματοποιούνται, μεταξύ άλλων και από τον Ειδικό Εντεταλμένο της ΕΕ, με στόχο ανανεωμένη προσέγγιση όσον αφορά την ενίσχυση της.

ΣΥΝΟΠΤΙΚΟ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΣ

Θεόδωρος Κατσούφρος

Αρθρογράφος – Νομικός - Διεθνολόγος

Ο Θεόδωρος Κατσούφρος γεννήθηκε στην Θεσσαλονίκη το 1950. Από το 2013, έτος συνταξιοδότησής του, ζει μεταξύ Λουξεμβούργου και Ελλάδας (στους Δολούς του νομού Μεσσηνίας). Σπουδές Πτυχιούχος της Νομικής Σχολής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και κάτοχος τριών μεταπτυχιακών τίτλων σπουδών στο Διεθνές Δίκαιο (DEA, Πανεπιστήμιο Paris II), στην Διπλωματία (diplôme, 'Institut international d'administration publique, Paris) και στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο (Master, European Institute of Public Administration, Maastricht). Επαγγελματική πείρα Από το 1981 έως το 2013 (έτος αφυπηρέτησης) εργάστηκε ως μόνιμος υπάλληλος (juriste linguiste principal) στο Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης στο Λουξεμβούργο. Το 1988 υπηρέτησε στην Ειδική Νομική Υπηρεσία του Ελληνικού ΥΠΕΞ ως αποσπασμένος από το Δικαστήριο υπάλληλος. Δημοσιεύσεις και άλλες επιστημονικές δραστηριότητες Από το 1988, ενεργό μέλος της Ελληνικής Εταιρίας Διεθνούς Δικαίου και Διεθνών Σχέσεων. Από το 2019, Senior Fellow στο Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας Jean Monnet του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πλήθος δημοσιεύσεων σε συλλογικούς τόμους, καθώς και άρθρων σε ελληνικά και ξενόγλωσσα περιοδικά και επιθεωρήσεις, με αντικείμενο τις ελληνοτουρκικές σχέσεις, το Δίκαιο της Θάλασσας και το Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ειδική μελέτη με θέμα τις Ευθείες Γραμμές Βάσης κατά το Δίκαιο της Θάλασσας για λογαριασμό του Επιστημονικού Συμβουλίου του Ελληνικού ΥΠΕΞ (απόρρητη έτος 1997). Συμμετοχή ως εισηγητής ή παρεμβαίνων σε μεγάλο αριθμό συνεδρίων, σεμιναρίων και συμποσίων με το ίδιο αντικείμενο, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό (Λουξεμβούργο και Γαλλία).

ISBN: 978 – 618 – 87054 – 6 - 3

